

UJKELET

ZSIDÓ NAPILAP

Ara 5 lej
Vasárnap, augusztus 21.
1938-6598. Av 23.
XXI. évfolyam, 187. szám.

Taxa postala
plátté in num.
No. 244716/87

Játék a neveikkel

Nem rossz társasjáték amit a Harmadik Birodalom legújabbán kitalált. Ki fogják cseréberélni az árjak és a zsidók neveit. Tiszteletes árja nem kaphat olyan keres...

Tulajdonképpen nem éri nagy tragédia az árja-németeket, hogy eltűnjék őket az ótestamentumi névtől, bár egyik derék német egészen a kuriáig ment azzal a kívánságával, hogy újszülött fiát Josuának keresztelhesse...

Ami pedig a németországi zsidókat illeti, azok után, hogy kenyérből megfosztották őket, vagyonukat elkobozták és állandó rémületben élnek, valahogy csak el fogják viselni ezt is, ha elveszik tőlük a dalamosan hangzó Siegfried, Walter, Wolfram és egyéb ósárja neveket és visszakényszerítik őket nagyapjuk hébercsejű nevéhez.

Csak az a kérdés, hogy melyek azok a nevek, amelyeknek „zsidós” a csengése. Mert az idők során a sok használatból erősen héberes patinát kapott néhány nagyon is árja név. A spanyol katolikus Ignác, vagy francia Mörice, de a latin Reghna is ma már szinte zsidó nemzeti név lett és a valódi ótestamentumbeli József, János, Mihály, vagy Gábor nevek még a német árja fiúknak is kevésbé zsidósan hangzanak, mint hogy csak egy példát mondjunk, a fő-főárja Adolt...

A kisebbségek és a szabad verseny

Hanzu tábornok, királyi helytartó, beiktatása több jellegzetes megnyilatkozásra adott alkalmat a kormányzat kisebbségi politikáját illetően. Két hivatalos nyilatkozat hangzott el: Miron Cristea patriárka-miniszterelnök és Hanzu tábornok királyi helytartó részéről, valamint egy félhivatalos nyilatkozat, amelyet Florian Stefănescu Goanga volt közoktatásügyi alminiszter, a clujai egyetem rektora tett.

Alkalmunk lesz érdemben foglalkozni Miron patriárka nagyjelentőségű beszédével és a királyi helytartó jóindulatot és megértést tanúsító nyilatkozatával.

Mi románok — mondotta a rektor — sohasem nyomtunk el másokat. Inkább mi voltunk az elnyomottak. Mi nem kérünk privilégiumokat, de szüntek meg a mások privilégiumai, hogy egyenlő felként vehessünk részt a konkurenciás harcban. A szabad versenytől nem kell tartanunk annál sokkal többre becsüljük nemzetünket.

Sajnos, egy disztribúción elmondott pohárköszöntő kereténél szűkre vannak szabva. A clujai egyetem tudós rektorának így nem nyílott alkalmuk annak részletezésére, hogy milyen privilégiumok, előjogok vannak kisebbségi kézen és melyek azok a kisebbségek, amelyek nemcsak az egyenjogúság helyzetét élvezik, de különleges előnyöket is tudtak biztosítani a maguk számára.

Kár, hogy a rektor ur ennyire tömör volt. Érdekes lett volna ugyanis hallani a részleteket, amelyek ezt a kijelentését alátámaszthaták volna.

Teljesen egyetértünk a rektor uralmában, hogy amennyiben ilyen előjogok léteznének, úgy azokat meg kell szüntetni.

A szabad verseny valóban elemi előfeltétele az egyéni rátermettség, a személyes kvalitások érvényesülése. Abból pedig kétségtelenül nemcsak az egyén, de a közösség is csak profitálhat, ha a köz- és magántevékenység minden ágában, minden fontos pozíciójában olyanok törhetnek utat maguknak, akiket felkészültségük, tehetségük, szellemi kapacitásuk és jellemük az illető köz- vagy magánpozíció betöltésére a leginkább predesztinálnak.

Mennyivel nyugodtabb fejlődés volna biztosítható a gazdasági élet különböző ágaza-

Beiktatták Alex Martát, Timis tartomány királyi helytartóját

A miniszterelnök és belügyminiszter visszatértek Bucurestibe

Timisoara, augusztus 20. (Az Uj Kelet tud.) Pénteken a késő esti órákban Timisoara-ra érkezett a miniszteri különvonat, amely Miron patriárka, miniszterelnököt és Calinescu belügyminisztert, valamint dr. Marinescu tábornok egészségügyi minisztert hozta Timis tartomány királyi helytartójának beiktatására. A miniszterek szalonkocsiban töltötték az éjszakát a József városi pályaudvaron. Szombaton délelőtt 11 órakor a kormány tagjai a görögkeleti katedrális előtt fogadták a helyi polgári és katonai hatóságok üdvözlését. Ezután a katedrálisban istentisztelet volt, amelyet dr. Mager Andrei aradi és dr. Lazarescu caransebesi püspökök celebráltak.

Délben 12 órakor a prefektúra díszteremben ment végbe az ünnepélyes beiktatás. Calinescu belügyminiszter felolvasta az Alex. Marta kinevezéséről szóló dekrétumot, majd az új helytartó beszélt, hangsúlyozva, hogy a törvényesség szelleme fogja őt tevékenységében és Timis tartomány felvirágoztatásában vezetni. Marta

köszönetet mondott ezután a magas bizalomért, amely vele szemben az uralkodó és a kormány részéről megnyilvánult. A beiktatáson megjelentek az összes helyi katonai és polgári előkelőségek, valamint a többségi és kisebbségi egyházak képviselői is. Jelen voltak: dr. Mager és dr. Lazarescu püspökök a görögkeleti, dr. Bălan lugoji püspökök a görögkatolikus, Pacha Ágoston dr. a római katolikus egyház képviselőjében, Frint Lajos aradi evangélikus főintendáns, Drechsler Miksa dr. timisoarai főrabbi, Oprescu tábornok volt hadtestparancsnok, Dragalina tábornok hadosztályparancsnok, Gheorghescu tábornok aradi lovashadosztályparancsnok, Praporgescu ezredes Timis megye prefektusa, Modreanu tábornok timisoarai főpolgármester, valamint a tartományhoz tartozó prefektusok és polgármesterek.

Az ünnepélyes beiktatást bankett követte, amelyen számos toaszt hangzott el. Timisoara zászlódszibe öltözve fogadta a magas vendégeket, akik délután fél hat órakor különvonaton Bucurestibe utaztak.

A csehszlovák kérdésben is állásfoglalásra készítették Horthyt a németek?

Pertinax feltűnéskeltő cikke a magyar kormányzó kieli látogatásáról. Runciman kerületi rendszer bevezetésével keres megoldást a csehszlovák nemzetiségi kérdésre

Párizs, augusztus 20. A francia sajtót és politikai köröket is élesen foglalkoztatja Horthy magyar kormányzó berlini útja és az ezzel kapcsolatban felmerült politikai kombinációk. A L'Ordre című lap Pertinax tollából feltűnéskeltő cikket közöl, amelyben aggodalmát fejezi ki afelől, hogy a magyar kormányzó kieli látogatása során semmiestre sem fogja tudni elkerülni az állásfoglalást a csehszlovák kérdésben. Horthy útja — írja Pertinax — egybeesik a Németország által eszközölt rendkívüli katonai intézkedésekkel és a csehszlovák kormány és a szudetanémetek között folyó tárgyalások válságba jutásával.

Ugy látszik — írja Pertinax —, hogy Runciman lord csak akkor fog közvetlenül beavatkozni a két fél közötti tárgyalásokba, ha azok már holtpontra jutottak, ami csak siettetni fogja az eseményeket. Ilyen körülmények között nehezen hihető, hogy Horthy kormányzót ne kényszerítsék határozott állás-

foglalásra kieli tartózkodása során az egyik, vagy másik fél irányában. Aki ismeri a magyar kormányzót, az tudhatja, hogy személyileg hajlamos a pángermán irányzatok támogatására.

Mind a két fél Runciman lordtól vár kezdeményezést

A Reuter-ügynökség ugyancsak kedvezőtlenül ítéli meg a prágai tárgyalások jelenlegi helyzetét. Állítólag mindkét fél Runciman lordtól vár újabb kezdeményezést a holtpont áthidalására. Runciman hir szerint kerületi rendszer alapján szándékozik újabb tervet kidolgozni a nemzetiségi kérdés megoldására. Három német kerület is létesülne a többiek mellett. A kerületek az északkeleti részre szerkez hasonló formában rendezkednének be. A német kerületekben lakó cseh és más nemzetiségű kisebbségek ugyanolyan elbánásban részesülnek, mint a cseh kerületekben élő német kisebbségek.

(Folytatása a 10-ik oldalon)

talban, ha a szabad verseny és nem egyéb megfontolások és szempontok helyettesítenék olykor-olykor a szükséges rátermettséget.

Nem valóban elképzelni sem lehet nagyobb igazságtalanságot, mint hogy bármelyik népcsoport privilégiumot biztosítson magának, a többiek rovására.

Mi azonban még a szabad verseny minden vonalán való alkalmazását sem tartjuk a kisebbségekkel szembeni emberséges bánásmód feltételén előfeltételének.

Mi nagyon jól meg tudjuk érteni, ha különösen a köztevékenység különböző ágáiban az állam kizárja a szabad versenyt és az államalkotó nemzet fiai számára biztosít nemcsak elsőbbséget, de egyenesen exkluzivitást.

Ha azonban a clujai egyetem tudós rektora tudomást szerezne arról, ami az állampolgárságok revíziójával, az orvosi diplomák felülvizsgálásával és az italmérségi engedélyek be-

VILÁG TUKRÉ A német hadgyakorlatok

Az elmúlt évben a német Reichswehr egészen nagystíliú manővereket vitt véghez. Hitler azért rendelte ezt így el, mert ki akarta tapasztalni, milyen a vezetés és ki akarta tapasztalni azt is, vajjon a magasrangú tisztek közül a fiatalok mennyire alkalmasok nagyobb egységek vezetésére, elő tudják-e stratégiai és egyéb szempontokból úgy készíteni az ütközeteket, hogy abból csak az ellenségnek legyen jelentős vesztesége. Német katonai körökben, de a közvéleményben is feltűnt, hogy a tavalyi manőverekkel egy rangifiatl generálist bíztak meg, Wilhelm Keitel, aki közvetlenül e fontos misszió előtt lett tüzérségi tábornok, de már két esztendővel előbb, mint vezérőrnagy lépett Reichenau generális helyébe, a birodalmi hadügyminisztérium élére. Keitel bizalmasa lett Hitlernek, aki öt hónappal a hadgyakorlatok után, 1938. február 4-én elrendelte a német hadsereg vezetésének alapos megrostálását.

Ez az intézkedés hozta magával, hogy Blomberg tábornagy kénytelen volt visszalépni és miközben Hitler maga névleg átvette a legfelsőbb irányítást és parancsnokságot, Keitel generálist megbízták mint „a hadsereg legfelsőbb parancsnokának főnökét a birodalmi hadügyminisztérium funkcióival”. Ezzel ténylegesen Blomberg utóda lett a fiatal tábornok.

Tudjuk, hogy az idej német manőverek sokban eltértek a tavalyitól, nem hadseregeket állítottak szembe hadseregekkel és nem nagy stratégiai feladatok megoldása volt a cél. Kisebbségi manővereket vezettek, hadosztályokat vonultattak fel hadosztályok ellen, mégis arról beszélnék, hogy szokatlanul nagy manőverek zajlottak le és pedig mert a benne résztvevő csapatok száma felülmúlta minden eddigi hadgyakorlat legénységi állományának számát és főleg, mert annyi tartalékot hívtak be, mint azelőtt sohasem.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az új német hadsereg a legfiatalabb a nagy európai hadseregek között, ugyancsak mindössze három éves, legalább is hivatalosan. A valóságban négy, mint ahogy Németország már egy évvel az általános hadkötelezettség bevezetése előtt „titokban” fegyverkezett. Németország erősen fejlett technikai lehetőségei mellett elég idő volt arra, hogy a hadsereget minden szükséglettel a lehető legjobban felszerelje. Amióta a német hadsereg fennáll, ilyen jól felszerelve még nem voltak német katonák. De nem a felszerelés a legfontosabb. A kiképzett katonák, a jól iskolázott tisztek, a tovább szolgáló altisztek és a tartalékosok felkészültsége tekintetében a német hadsereg nem áll azon a fokon, mint a nyugat többi nagyhatalmainak hadserege. Így elsősorban nincs kellő számú tartalékja jól kiképzett katonáknak és tartalékos tiszteknek, mint amit az angol és francia hadsereg bőven fel tud mutatni. Mozgósítás esetén az angol és francia hadsereg legalább 10 évjáratot tud behívni, akiket már az első harc-sorokban jól fel lehet használni.

Vegyük csak alaposan szemügyre a német haderő mai személyzeti állományát. A hadsereg és légi flotta ma kerek egymillió aktív emberállományt tud felmutatni. Fele ennek két év óta van szolgálatban, szeptemberben át fog lépni a tartalékba, a másik fele viszont csak egy év óta szolgál, tehát csak fél van kiképezve. Október elején ilyen módon beállhat

tevékenység sz...
cu Goanga rekt...
ott körülménye...
van, nagy tapaszt...
Mózes...
zéde...
ázak üdvözlés...
os református...
k, továbbá Má...
a egyház hód...
a kormány és...
alkodó bölcses...
gét.
őzes clujai neol...
zsidóság üdvözle...
t a következőké...
és annak szem...
ntjük fel észint...
t a nagy kons...
t anyai bölcses...
t őfelsége Károly...
azafiaságtól át...
ig is termékeny...
kel kívánja bi...
az ország szem...
mi hitközségeink...
a hit várja, a...
övövel szembel...
ül állunk a ma...
ország összes...
s vallásra val...
támogatásunka...
yának, hogy s...
összes polgára...
Egész szívve...
elő ünnepsége...
dóság nevében...
fenséges királyi...
m poharamat...
t kívánok Miron...
Calinescu bel...
tábornok király...
Istent, hogy...
a trón, a haza...
együtt élő népe...
tábornok királyi...
atottan, néhány...
eg Miron pat...
gójának, hogy...
sége. Méltatta...
aki a káoszban...
us szigorúságu...
t és helyreállí...
rai között. Kö...
és kisebbségi...
sság támogatá...
amely, remél...
járni.
órákor ért vé...
hoz hajlattak...
i a miniszteri...
a viszi a kor...
éleiben a Banat...
lex Marta Ti...
rtójának be...

Az orosz-japán viszály

háttér, előzményei és kulisszatitkai Amerika szakértőinek megvilágításában

az a helyzet, ami két éves szolgálati időben normális, hogy a hadsereg fele félig képzettből, másik fele pedig rekrutákból áll. Mánthogy pedig a mai idők nem normálisak, és a két év óta szolgáló katonák visszatartása nem nagyon kívánatos, meg lehet érteni, hogy a német hadvezetőség tisztában van tartalékjainak értékével és ezt ki akarja próbálni a mostani manővereken. Főleg a póttartalékosok képességeit szeretnék pontosan kivizsgálni.

A két éven át képzett tartalékosok száma, akik jól ki vannak képezve a fegyverek használatában és a taktikában, körülbelül félmillió. Vagyis ezek azok, akik az utolsó ószkor kiléptek az aktív szolgálatból. Ez még nem elég ahhoz, hogy a békeformációk elérjék a háborús állapotot. Ellenben, ha a légi fegyverkezés és bizonyos motorizált alakulatokat, továbbá a nemzeti szocialista repülőhadtestek és autó divíziókat is beleszámítjuk, fel lehet fokozni a hadsereget a háborús számbeli szintjére. Nehéz lesz azonban a gyalogság kiegészítése, amelynek kiképzése ma föltöbb sokrétt.

Hogy tehát a kereteket háború esetén teljesen kitöltésük, vissza kell nyulni a távolabbi tartalékokhoz. Ezek közül 400 ezer egy éves szolgálatot teljesített és nagyrészt még nincsen kiképezve a modern fegyverek használatára. Körülbelül száz-ezer önkéntese volt az 1934-es évfáratnak, amikor bevezették az általános hadkötelezettséget. Ezek egy évvel tovább szolgáltak és nagyrésztük altiszti minőségben aktíváltatta magát. Sokan vannak, akik elvégezték iskoláikat és katonatiszteké lettek. 1935-ben két évfolyamból kerek 900 ezer ember került a hadsereg sorába. Ezek közül 500 ezren kénytelenek voltak a második évet is leszolgálni, mert 1936-ban léptették életbe a két éves szolgálatot. Ilyen módon a tartalékosoknak két csoportja áll a hadsereg rendelkezésére háború esetén: az egy évet betöltöttek és akik két évig szolgáltak. Az első kategóriához 400 ezer ember tartozik, ezekhez járul a Reichswehr régi katonasága, mely tartalékba ment, körülbelül 60 ezer férfi. Ezek a legjobban kiképzett német rezervisták. Végül számítani lehet 400 ezer SS emberre, akiknek katonai kiképzése ugyszólván hiánytalan, de nagyrésztük háború esetén a mögöttes országrészekben fog szolgálni nyugtalanságok, vagy lázadások fékmentartására. Egy másik részük pedig a tábori csendőrségnél fogják használni.

Az 1938-as manőverekhez nagyrészt olyan katonákat hívtak be, akiket az elmúlt ószkor szabadságoltak. De főképp azokat, akiket 1936-ban és 1935-ben bocsátottak el; ezeknek a száma 800 ezer. E három csoporthoz hat hét alatt újabb 300 ezer ember, vagy talán még több fog bevonulni. A német hadvezetőségnek arra irányul minden törekvése, hogy ne keverje össze a gyöngébben képzetteket a jól kiképzett aktív katonákkal. A világháború tapasztalatai diktálják ezt. 1917 óta a német hadseregben a kiválasztódás elvét gyakorolják. A rohamosztagok intézményét a németek csinálták.

Amikor ma az egész világ figyelme a német hadvezetőség munkája felé irányul, nem érdektelen megemlíteni, hogy a hadvezetőség nem elégszik meg a hadsereggel és SS emberekkel, hanem már a hadköteles koron inneni fiataloságot is katonai előkészítésben részesíti. Minden előnye mellett azonban súlyos fogyatkozásai is vannak e hadseregnek és korántsem kell azt hinni, hogy a német a világ legelső hadereje.

Newyork, augusztus 20. A világháború befejezése óta a hadüzenet, mint két állam békés állapotának megszűntetését jelző esemény, kiment a divatból. A diplomaták számára is meglehetősen nehéz feladat megállapítani, hogy két ország között mikor szűnt meg a békés kapcsolat és melyik pillanatban kezdődött az ellenségeskedés. Amerika szakértői azon a véleményen vannak, hogy az orosz-japán háború, amelynek kitöréséről, vagy ki nem töréséről most világszerte vita folyik a sajtóban, tulajdonképpen már két éve folyik. A szovjetdiplomácia, amely rendkívül simulékonynak és különösen ázsiai vonatkozásban tanulékonynak mutatkozik, a hadüzenetnélküli háborúnak új formáját találta ki. Ázsia területén ugynevezett rejtett háború folyik és a legutóbbi események tulajdonképpen csak nyílt beismerése és félhivatalos megerősítése egy olyan állapotnak, amely hosszú hónapok véres eseményeiben nyilvánult meg a beavatottak számára.

A központi kormányzattól politikailag független katonai akciók fogalmát találták ki. Amikor az ázsiai szárazföldön operáló japán csapatok, az ugynevezett Kwantung hadsereg cselekményei más államok érdekkörébe léptek, a tokiói külügyminisztérium és a Felkelő Nap Birodalmának külképviseleti szervei közismert udvariass mosolyukkal mindig arra hívtak, hogy a katonai körök központi utasítás nélkül, mintegy saját szakállukra jártak el és készen álltak a sajnálkozás kifejezésére.

Ez természetesen távolról sem befolyásolta a vezénylő tábornokokat, akik így a japán birodalom érdekében azt a kockázatot vállalták, hogy harci cselekményeik sikertelensége esetén kormányuk semmiféle támogatásban nem részesíti, sőt egyenesen megtámadja őket.

Blücher és a Szovjet ázsiai politikája

Az orosz diplomácia ezt a példát alkalmazta és fejlesztette tovább. A távolkeleti vörös hadsereg megszervezése, Blücher marsall vezényletével, Vorosizlov marsall, hadügyi néphívtos tevékeny támogatásával, nem kevesebb, mint 13 esztendő óta folyik. Ez alatt az idő alatt sikerült ezt a rendkívül nagy hadsereget nemcsak utánpótlási és felszerelési, de diplomáciai szempontból is jó részt függetleníteni Moszkvától. Vorosizlov és Blücher ebben a tekintetben teljesen egyetértenek Sztalinmal. A vörös diktátor maga is ázsiai származású, a szovjetkötársaságok szövetségét nem európai, hanem ázsiai hatalmasságnak tekinteli.

Blücher távolkeleti vöröshadserege két szempontból is nagy szolgálatot tett már a szovjet birodalomnak. Az egyik az volt, hogy mint előbb említettük, 1931-ben acélfalként állt a Szibéria felé irányuló japán elővonulás útjában, a másik az, hogy pusztán létezésével megakadályozta a japán hadjárat gyors és sikeres befejezését. A japán vezérkar ugyanis mindaddig, amíg Blücher több mint félmillió főnyi felszerelt, megbízható és jól kiképzett hadseregevel az orosz-mandzsú-japán háromszög környékén állt, legalább hasonló erejű japán elit-csapatot volt kénytelen készenlétben tartani ugyanezen a vidéken.

A kínai gerillahadsereg

Míg Blücher fegyveres farkasszemet nézett a japánok hadcsatáival, két nem hivatalos orosz hadsereg két esztendő óta idegőrlő és véres harcokat folytat a hódító birodalommal. Az európai közvélemény tájékoztatására folytan a legtöbb európai külügyminisztériumban is gyakran megfelledekmeznek arról a tényről, hogy az elmúlt esztendő folyamán a Szovjet igen nagy területeken fontos pozíciókat szerzett meg magának Ázsiában.

Külső-Mongólia formailag önálló népköztársaság, de legalább ugyanolyan mértékben alárendeltje a szovjet politikának, mint ahogy a mandzsú császárság Japántól függ. Külső-Mongóliában állandóan több száz orosz hadirepülőgép állomásozik és a kitűnő mongol emberanyagot orosz vezérkari tisztek képezték ki komoly hadsereggé.

Ez a mongol lovasság 1936 óta megszállás nélkül véres harcokat vív az előnyomuló japánokkal és noha maga is nagy veszteségeket szenved, súlyos veszteségeket okoz. Ugyancsak közvetlen orosz befolyás alatt áll Szinkiang, a kínai birodalom egyik része, amelynek területe akkora, mint Európában Németország, Franciaország, Anglia és Olaszország együttvéve. Ennek a vörös Kínának katonai ereje nem lebecsülendő. Amerikai szakértők véleménye szerint az innen sorozott ugynevezett nyolcadik hadsereg, amelyről a japán-kínai harcok során annyi szó esett, agyon fontos szerepet játszik az ázsiai eseményekben és döntő tényezője annak a tagadhatatlan ténynek, hogy Japán

formailag nagy területeket hódított meg ugyan, de ezeken a területeken nem tud berendezkedni. A nyolcadik kínai hadsereg ugyanis orosz utmutatás szerint, ázsiai orosz tisztek vezényletével 1500, egymástól függetlenül operáló, két-három ezer főnyi csoportra szakadt.

Minden egyes ilyen csoport tábori tüzéséggel, tankokkal, gépfegyverekkel és teherautókkal van felszerelve s azt a feladatot kapta, hogy a japán összekötővonalakat nyugtalanítsa.

Hogyan látja Amerika az erőviszonyokat?

Az előbb említett okok megmagyarázzák, hogy Japán, amelynek árutudatos, sérelmeket nem tűrő és hódító jellegű külpolitikáját az utolsó évtizedek során annyiszor hangsúlyozta, miért kereste lázasan azt a közvetítő módot, amelynek segítségével fegyverei becsületének sérelme nélkül békésen egyezhettek ki az oroszokkal, akár Csangkufengről, akár más határmenti problémákról van szó. Amerika szerint a Szovjetnek érdeke, hogy megkönnyítse ezt a japán kísérletezést. A fegyveres erő túlsúlya, a felkészültség és pihentesség előnye a távolkeleti frontokon pillanatnyilag kétségtelenül orosz oldalon áll. Blücher marsall meg van győződve arról, hogy már a harmincegy év előtti orosz-japán háborút sem a japán hadsereg és flotta nyerte meg, hanem a rossz orosz szervezés, az utánpótlás teljes hiánya és a rendszer sorozatos hibái vesztették el.

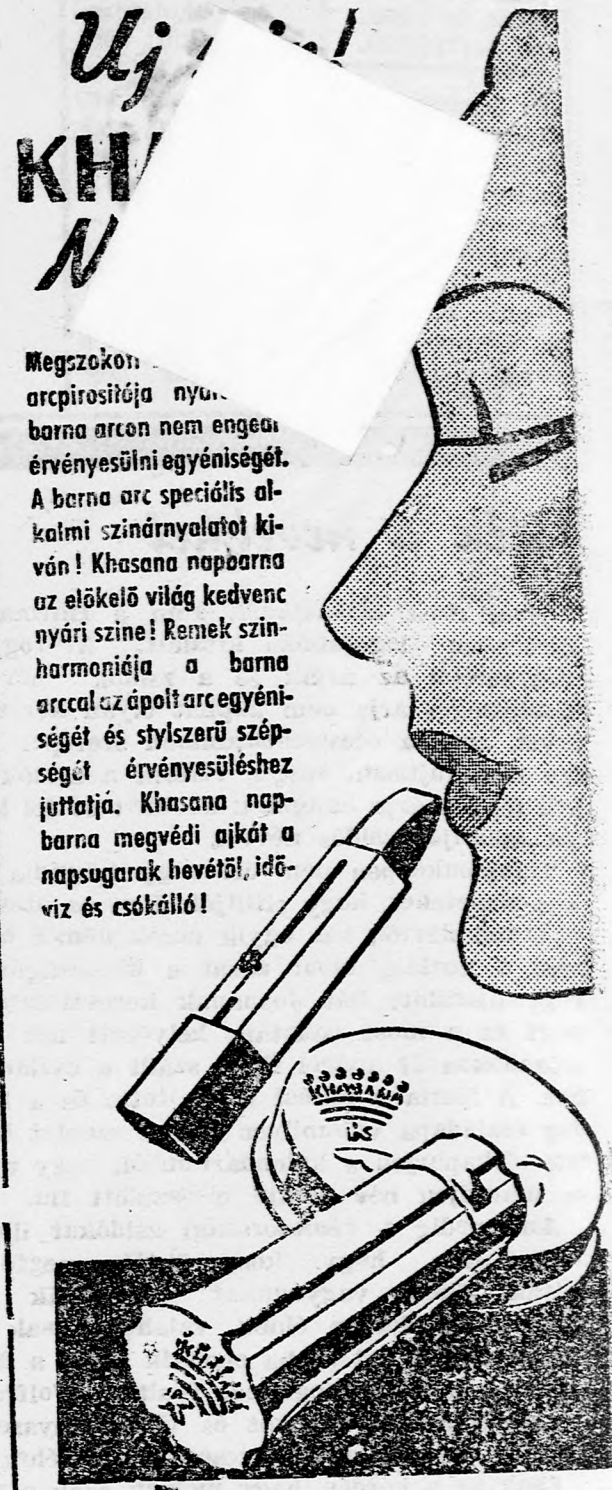
Hasonló problémák most nem merülhetnek fel, mert a Blücher-hadsereg független az európai Oroszországtól és minden téren önállósra rendezkedett be.

Blücher 1200 elsővonalbeli hadirepülőgépe két óra alatt el tudja érni komoly konfliktus esetén Japán fontos ipari központjait és a vladivosztoiki kikötőben egyes források szerint 70, más források szerint 100 legmodernebb orosz tengeralattjáró áll készen arra, hogy megzavarja a japán szigetország hajóösszeköttetését a szárazfölddel.

Az Egyesült Államok katonai szakértői kifejezést adtak annak a véleményüknek, hogy az ázsiai szárazföldön háborút kedvezőtlen körülmények között volna kénytelen megvívni. A diplomáciai körök úgy látják, hogy a világ megítélése erről a háborúról az utóbbi időben sokat változott. Alig néhány esztendő előtt az angol-szász birodalmak közvéleménye arra az álláspontra helyezkedett, hogy

egy orosz-japán háború volna a világ legnépszerűbb fegyveres konfliktusa: a nyugati civilizáció számára csak előny volna, ezek a keleti óriások egymást minél job meggyengítsék. Ma már — mondja Amerika — a helyzet annyiban változott, hogy rendkívül energikus külpolitikát folytat Japánnal szemben az angol-szász ország közvéleményének egy része, ha nem is nagyrésze, inkább a Szovjet mellé állana.

Ugyígy az, ezek a megfontolások is beilyásították Japán, amikor a viszályban re kívül békküléknységét mutatott.

Megszokott arcpirosítója nyubarna arcon nem enged érvényesülni egyéniségét. A barna arc speciális alkalmi színárnyalatot kíván! Khasana napbarna az előkelő világ kedvenc nyári színe! Remek színharmonizálja a barna arccal az épült arcyénységét és stílszerű szépségét érvényesüléshez juttatja. Khasana napbarna megvédi ajkát a napsugarak hevéitől, időviz és csókálló!

Buziasz gyógyfürdő (Román Naumet)

Természetes, páratlan szénsavas, radioaktív sós, vasas forrásvizekkel. Biztos gyógyhatású és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerültes idegesség esetén.

Szív- és Nőbetegség A vértózasos zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes) esetében a legjobb eredményt Ivókurák, szakosított orvosi kezelés. Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penzió mérsékelt árákkal. Modern napfényes szabaduszoda. A CFR vonalain utazási kedvezmény. Állandó katonazene. Pausálárak az „Európa” utazási irodák útján. Fürdőidény május 15-től október 15-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziasz Gyógyfürdő R.-T. Fürdőigazgatóság, Buziasz, Banat.

A londoni menekültügyi hivatal igazgatója rövidesen tárgyalásokat kez a német kormánnyal

George Rublee londoni tárgyalásai

London, augusztus 20. George Rublee, az államközi menekültügyi bizottság londoni irodájának ügyvezető igazgatója, (Director of authority) megérkezett Londonba és augusztus 15-ikén megkezdte munkáját. Az igazgató eddig az amerikai delegáció tagjával, valamint lord Wintertonnal, az államközi bizottság elnökével folytatott beható tanácskozást. Valószínűnek tartják, hogy Rublee rövidesen felveszi az érintkezést német kormánnyal is. Lehetséges, hogy linbe utazik, de nincs kizárva, hogy Németország londoni diplomáciai képviselő lép érintkezésbe. Mint ismeretes, igazgatónak egyik fontos feladata a német kormánnyal kieszközölni, hogy engedje a kivándorló zsidóknak vagyonuk kivételét.

Rabbikus bíróság Barcelonába

Az első Beth Din a zsidók Spanyolországból történt kiűzetése óta

Barcelona, augusztus 20. A barcelonai zsidó hitközség rabbikus törvényeseket állított fel, amelynek elnökévé Senor Don Menachem Coriat Bendaham-ot, a ceutai zsidó hitközség tanácsának volt tagját nevezte ki. A bíróságnak tagjai még Nachum és Nissim Gambach seffard rabbik és a hitközségi vezetőség két askenázi tagja. Az új rabbikus bíróság (Beth Din) az első ilyen intézmény a zsidók Spanyolországból történt kiűzetése óta.

Senor Coriat kijelentette a Zsidó Társaság Iroda munkatársának, hogy a rabbikus törvényesek vallási és világi ügyekben is letékes. Felügyeletet fog gyakorolni a hita-bizottság fölött, Talmud Tóra iskolát fog létesíteni és megpróbálja megoldani Agudah-kérdést is. Az évszázadok óta rabbikus bíróság mindazokat a feladatokat és kötelességeket fogja betölteni, amelyek a castillai és askenázi rabbik imak számára.

Fényképészeti cikkek
nagy választékban kaphatók:
Bernát papírüzletben
OLUJ, Pápa Ujiról 29. szám.

VASÁRNAP

Cluj, augusztus 21. A helyi rendszertől jelentkező... most már S... A mélyreható politikai és ment, szemlé a cluji beik figurák, amennyira ismernek nyolc tünnepe ettünk. A tóságok élémányt képv előkelőségeik, hogy a szer első so re és az eg talárok és t tak az elnök tagjai foglalkelőségek s a bírói kar tisztségviselőkrányomta változó színegyenruhájé

A kormány selték az ut tea patriár pok kultus bornok egé len civil: A ter. A görö fehér szakban méltos korához ké költ az av des azonban lyet foglal niszter felé hónap más centrális fi fejezés: „m átvitt értel belügyminis ligrán volt pok páratk kifejtésére. nyos, ováli rendkívül homlokban lyet elvála egy-egy ós fiatallemb évesnél. K egyik legé előreugró ajak köles nősen szig A megk usnak m kényes, an nyira fele mand Cal dotta. Kor leget kész nyugalom ról, hogy kiküszöböl áramlatok ták felfor mán állan telenmi u hogy Cali pokra, am legnagyobb nak majd A belüg tossággal Főlényes Kivételes ján tul, a len önbizs eében val magyaráz A bank mutatta b cas cluji cu fekete bevestési. — Hlg mondotta

PILLANATFELVÉTELEK

a királyi helytartó beiktatásáról

Cluj, augusztus 20. Hanzu tábornok királyi helytartó beiktatása az új kormányzati rendszer első ünnepélyes és nyilvános jelentkezése volt Transzilvánia, illetőleg most már Somes tartomány fővárosában. A mélyreható változás, amely az ország politikai és közigazgatási életében végbe ment, szemléltető módon nyilatkozott meg a cluji beiktatás külsőségeiben. Azok a figurák, amelyek az újságíró számára már annyira ismertek voltak, az egyes kormányok ünnepélyes ténykedéseiből, teljesen eltűntek. A polgári és közigazgatási méltóságok élére új garnitúra került. A kormányt képviselő miniszterek, a meghívott előkelőségek külsőségeiben is demonstráltak, hogy a jelenlegi kormányzati rendszer első sorban két pillérre: a hadsereg-re és az egyházra támaszkodik. Főpapi talárok és tábornoki egyenruhák domináltak az elnöki emelvényen, ahol a kormánytagjai foglaltak helyet és a meghívott előkelőségek sorában az egyetemi tanári kar, a bírói kar, a magasrangú polgári köztisztviselők frakkos seregére ugyancsak rányomta bélyegét a katonaprefektusok változó színes-parolis, fehér nyári disz egyenruhája.

A kormányt csakugyan négyen képviselték az ünnepélyes aktuson: Miron Cristea patriárka miniszterelnök, Colan püspök kultuszminiszter, dr. Marinescu tábornok egészségügyi miniszter és egyetlen civil: Armand Calinescu belügyminiszter. A görögkeleti egyház feje hosszú hófehér szakállával, csillogó fehér talárjában méltóságát teljesen, de előrehaladott korához képest meglepő frissességgel elnökölt az avatáson. A legnagyobb érdeklődés azonban kétségtelenül a jobbán helyet fogláló Armand Calinescu belügyminiszter felé fordult, aki az utolsó nyolc hónap mélyreható politikai változásainak centrális figurájává magasodott. Ez a kifejezés: „magasodott” természetesen csak átvitt értelemben alkalmazható az ország belügyminiszterére, akit talán éppen filigrán volta predestinálta az elmúlt hónapok páratlanul szívós és kemény energia kifejtésére. Az alacsony termet fölött arányos, ovális fej ül, sápadt arc, amely rendkívüli értelmet sugárzó domború homlokban folytatódik. Fekete haját, melyet elválasztva visel, csak itt-ott színezi egy-egy ősz szál. A belügyminiszter még fiatal ember. Nem sokkal több negyven évesnél. Két mély barázdá és az energia egyik legjellegzetesebb ismertetőjele, az előreugró kemény áll, az összehorizott ajkak kölcsönöznek ennek az arcnak különösen szigorú, markáns karaktert.

A megmagyobbodott Romániában politikusknak még nem jutott osztályrészül oly kényes, annyira bonyolultan nehéz és annyira felelősségteljes feladat, mint Armand Calinescunak. A feladatot megoldotta. Korai természetesen történelmi mérleget készíteni a rendszeremtésnek, a belső nyugalom helyreállításának művéről, arról, hogy milyen hatályossággal sikerült kiküszöbölni az ország életéből bizonyos áramlatokat, amelyek gyökeresen próbálták felforgatni a román nemzet és a román állam belső berendezkedését és történelmi útját. Annyi azonban valószínű, hogy Calinescu neve rákerül azokra a lapokra, amelyek a háború utáni Románia legnagyobb belső megpróbáltatásáról fognak majd beszámolni.

A belügyminiszter tökéletes magabiztossággal foglalt helyet a díszemelvényen. Főlényen öntudattal beszélt a banketten. Kivételes éleslátásán és páratlan energiáján túl, alighanem ez a megtéveszthetetlen önbizalom, a maga céljainak követésében való könyörtelen következetesség a magyarázata Calinescu sikerének.

A bankett után Filipescu polgármester mutatta be a belügyminiszternek dr. Fărcaș cluji vezetőjárásbíró, aki — Calinescu fekete monoklijától eltérően — megtevesztésig hasonlít a belügyminiszterhez. — Hígyje meg, kedves alteregom — mondotta mosolyogva Calinescu — hogy

jobb bírónak lenni, mint miniszternek... — Ebben nem vagyok biztos — válaszolta ugyancsak mosolyogva a nem kevésbé energikus vezető járásbíró....

Hanzu tábornok ünnepélyes beiktatása után a patriárka és a belügyminiszter léptek az emelvényről és cercelet tartottak, a megjelentekkel. Az első megszólított Iuliu Hossu görög katolikus püspök volt, aki tiszteletteljes kézsókra járult az egyházfő elé. A görögkatolikus és görögkeleti egyházak történetének ismerői számára szüggesszav érdekességi volt az ünnepségnek ez a mozzanata. A két egyházfő derűsen váltott néhány szót egymással, majd a magyar kisebbségek megjelent püspökeivel magyarul beszélgetett el a miniszterelnök. A patriárka Transzilvániában született és ötven esztendőtt élt ezen a földön. Caransebes görögkeleti püspöke volt, midőn az impériumváltozás bekövetkezett. Ebben a minőségében annak idején a magyar főrendi ház tagjai között szerepelt. Folyékonyan és kifogástalanul tisztá kiejtéssel beszélt ma is a magyar nyelvet. Transzilvániai származását az akcentuson is fel lehetett ismerni, amellyel avató beszédét mondotta el, szabadon, rögtönözve a szellemileg is friss patriárka. Kivüle Hanzu tábornok királyi helytartó képviselte az ünnepségen a transzil-

ván hangsúlyt. A helytartó kemény katonai szigorát és fegyelmezettjét jóságos, jovialis fiziognómia takarja; a banketten az őt jellemző szerénységgel jelentette ki, hogy azért nem válaszolhat belső óhajának megfelelően a méltató beszédekre, mert nem érzi magát a szó mesterének...

A kisebbségekről többször is szó esett ezeken az ünnepségeken. A patriárka miniszterelnök a kötelességek kihangsúlyozása mellett feltűnésteltő nyilatkozatot tett a kisebbségek iránti megértő szellemről, amely a kormányzatot és a román népet áthatja.

A magyar kisebbségek képviselői elégtétellel regisztrálhatták ezeket a magas helyről elhangzó biztosítókat. A zsidó újságíró számára már kevésbé könnyű feladat egy ilyen beszéd megrogzítása. Különböző intézkedések tükrében az egyen jogosság, az azonos bánásmód a jövő biztató ígéreteként hangzik csupán, ha a kisebbségek fogalma alá ezekben az ünnepélyes pillanatokban oda gondolnak bennünket is.

Az új kormányzati rendszer szellemét tükrözte vissza, hogy a kisebbségeket ezuttal nem polgári, hanem egyházi vezetők képviselték. A somestartományi zsidóság nevében dr. Weinberger Mózes, a cluji neológ hitközség fiatal főbírája mondott

gerinces üdvözlőbeszédet. A beszéd irodalmi stílusa, a főbírái tiszta román hang sulyozása igen mély benyomást gyakorolt a jelenlévőkre. Midőn annak elmondása után Weinberger dr. az elnöki asztalhoz járult, hogy koccintsa poharát a magas vendégekéhez, a patriárka megkérdezte tőle:

— Ön hova való főbírái ur? Hol tanult meg ilyen jól románul?

Calinescu belügyminiszter és Hanzu tábornok királyi helytartó ugyancsak lekötöztető szívélyességgel köszönték meg az üdvözlést. Hanzu tábornok válaszbeszédében külön is köszönetet mondott ezért a „mózesi felekezettnek”. Ez a felekezet maradtalanul be fogja váltani az ígéretek, amelyeket a banketten az új királyi helytartónak, a kormánynak, az országnak tett, és sorsáért aggodóan várja, milyen mértékben fognak vele szemben teljesülni a kisebbségeknek tett nagylelkű kijelentések, amelyek különleges jelleget kölcsönöztek a pénteki beiktatásnak.

(k. r.)

Közkivánatra!

UTOLJARA VASÁRNAP 3, 6, 9 órákor

Thalia Mozgó!

I. A házasság titkai | II. DORA NELSON

A legjobb szexuális film. Csak felnőtteknek.

Luis Verneuil regénye ELVIRA POPESCU-val.

Milyen fizetést fognak kapni a közigazgatási tisztviselők

Hogyan szabályozza az illetményeket az új közigazgatási törvény

Bucuresti, augusztus 20. A mult hét szombatján ünnepélyes keretek között kihirdetett közigazgatási törvény a Monitorul Oficial augusztus 14-i, 187. számában megjelent hivatalos szövegén kívül kimutatást közöl a különböző helyi közigazgatási szervek jövőbeni illetményeiről.

Igy: a másodosztályú községi jegyző fizetése 4100 lej, elsőosztályú községi jegyzőé pedig 5450 lej lesz. Másodosztályú szolgabíró illetménye 7550 lej, elsőosztályú szolgabíróé pedig 8900 lej. A megyei prefektusok fizetése 13.250 lej, illetve 16 ezer 100 lej. A közigazgatási vezérfelügyelők havi járandósága a kimutatás szerint 19.350 lej. A tartományi vezértitkárok, akik, mint ismeretes a törvény értelmében miniszteriuni vezértitkári rangban szerepelnek, fizetése pedig havonta 22.150 lejt tesz ki.

A közigazgatási törvényhez mellékel

táblázat szerint falusi titkárok havi fizetése 2700, illetve 2900 lej lesz. A nem megyei székhely községekben működő titkárok fizetése 5000 és 4800, illetve 5800 és 5550 lej. Megyeszékhely városok titkárainak havi járandósága 8200 és 7850, illetve 9050 és 8650 lej. A törvényhatósági városok vezértitkárainak fizetése 12.200 és 11.650 lej, illetve 14.800 és 14.150 lej. A fővárosi másodosztályú vezértitkár rangban egyenlő a közigazgatási vezérfelügyelővel, havi fizetése 19350 lej. Az elsőosztályú fővárosi vezértitkár a tartományi vezértitkárval van egyenlő rangban, a fizetése ugyanannyi: 22.150 lej.

A községi és városi titkárok fenti táblázat szerinti fizetése, mint maximum szerepel. Községeknek jogukban áll, amennyiben anyagi lehetőségeik nem engedik meg, ezeket az összegeket csökkenteni.

ber végéről, sőt október elejéről van szó. Igy hat hét múlva várható a bizottság jelentésének közzététele.

Jeruzsálem, augusztus 20. Mose Shertok a Jewish Agency politikai osztályának vezetője Tel-Avivban fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt kijelentette, hogy a cionista exekutív nem gondol arra, hogy 1938 végére összehívja a rendkívüli cionista kongresszust. A rendes, 21-ik cionista világgongresszus 1939-ben fog összehívni.

Varsóból jelentik, hogy az általános cionisták B) csoportjának vezetősége dr. Schmorak lengyelországi cionista politikus jelölte ki a nemrég elhunyt dr. Rottenstreich helyének betöltésére a cionista exekutívában. Mint ismeretes, dr. Rottenstreich a Klal B) képviselőjeként került be 1936-ban a koalíciós exekutívába, melynek kereskedelmi és iparügyi osztályát vezette. Halálával megüresedett ez a hely, amely fölött a Klal B) diszponál. Dr. Schmorak, akit Rottenstreich utódjává jelöltek ki, egyik reprezentatív alakja a lengyelországi zsidó közéletnek és közismert alakja a cionista kongresszusnak.

Hat héten belül kerül nyilvánosságra a palesztinai felosztási bizottság jelentése

Earl of Lytton, India volt alkirálya a Woodhead-bizottság előtt Nem lesz cionista kongresszus 1938-ban

London, augusztus 20. A Sir John Woodhead vezetése alatt álló palesztinai felosztási bizottság első londoni ülésén, zárt ajtók mögött, Earl of Lytton-t, a Palestine Potash Ltd. elnökét, India volt alkirályát, hallgatta ki. A bizottság a gyarmatiügyi hivatalban tartja ülését.

Valószínűnek tartják, hogy a bizottság szeptember végéig, vagy október elejéig elkészíti jelentését, amelynek közzététele után a kormány nyomban leszögezi új

Palesztina-politikájának irányvonalait, új Fehér Könyv formájában. Hír szerint Macdonald gyarmatiügyi miniszter palesztinai tárgyalásai nyomán bizonyos javaslatokat készített a felosztási tervre vonatkozólag, amelyeket figyeembe vesz a bizottság és erre való tekintettel fog némi késedelmet szenvedni a jelentés közzététele. Eredetileg ugyanis arról volt szó, hogy szeptember közepé táján kerül nyilvánosságra a jelentés, most pedig már szeptem-

A timisoarai

nyilvánosságu fiuiceummal és kereskedelmi liceummal kapcsolatos

kóser internátusban

az évi ellátási díj igen mérsékelt mind a két, mind a három, vagy a több ágyas szobákban lakók részére. A fiuiceum I. o. tanuló felvételi vizsgálatát szeptember 2-án, fiu kereskedelmi liceum V. oszt. tanuló felvételi vizsgálatát szeptember 5-én lesz. Prospektust küld az igazgatóság.

HIREK

— Időjárás. 2—3 milliméterrel emelkedő légnyomás, többnyire derült égből, enyhe határozatlan irányú légáramlás, változatlan hőmérséklet.

— A belügyminiszter újabb rendelete a katonai előkészítés ifjakról. Bucurestiből jelentik: A belügyminiszterium a katonai előkészítés ifjakkal kapcsolatosan újabb rendelkezést adott ki. E szerint a községi és városi hatóságok a katonai előkészítés ifjakat a kiképzéstől nem tarthatják vissza és nem foglalkoztathatják a község, vagy város területén különböző munkálatoknál, csak abban az esetben, ha a katonai előkészítő tanfolyamok illetékes felügyelői ehhez előzetesen már hozzájárultak.

— Összeírják a hadgyakorlatokhoz szükséges eszközöket. Bucurestiből jelentik: Szeptember 1—30. között írják össze a járműveket, állatokat, szegesszőrményiséget, telefonakadályozásokat, stb. A hadgyakorlatokhoz szükséges cikkek eltilkolása megtiltja az intézkedéseket fog mag után vonni. Azon lakosok, akik az összeírás után eladnak bejegyzett tárgyakat, kötelesek ezt bejelenteni.

— Titeanu miniszter intézkedései. Titeanu miniszter intézkedéseire a sajtó és propaganda igazgatóságánál kimutatást fektetnek fel mindennemű közbenjárás nyilvántartására, amennyiben valami olyan hatósági tévedésről lenne szó, ahol a közbenjárás összes körülményei tisztázást nyerhessenek.

— Dr Fischer Tivadar Magureanu miniszter. Bucurestiből jelentik: Dr Fischer Tivadar tegnap kihallgatáson jelent meg Magureanu miniszterelnökségi miniszternél, aki tudvaleg a revíziós törvény végrehajtási utasításának a szerzője. Fischer Tivadar dr rámutatott a végrehajtási utasítás sok hiányosságára, mire az alminiszter ígéretet tett, hogy közbenjár az igazságügyminiszteriumban olyan körrendelet elkészítésére, amely hivatva lesz világosságot deríteni a homályos pontokra. Fischer Tivadar dr ezután rámutatott arra, hogy egészségügyi indokok alapján az egész országban százával vették el a zsidóktól az italmérés engedélyeket. Magureanu miniszter kijelentette, hogy informálni fogja magát a helyzetről, hogy referálni tudjon majd a kérdéssel a miniszterelnöknek.

— Törvény a bankbetétek biztosítására. Bucurestiből jelentik: A bankbetétek biztosítására vonatkozó törvénytervezet elkészült és rövidesen törvényes jogerőre lép.

— Görög katolikus esperes gyűjtött pénzt, hogy lovat vegyenek egy szegény zsidó fuvarosnak. Satumareli tudósítónk jelenti: A közeli Medias-Aurit községben történt és mi kézzel adunk helyet, hogy az alanti eset hírlapilag nyugtázzuk. Ferița Ioan görög-katolikus esperes, volt szenátor, ismételtan tanujelét adta humánus gondolkodásának, amidőn bájba jutott embertársának olyan spontán sietett a segítségére. Nála nem volt baj, hogy a segítségre szoruló véletlenül Klepner Duvidnak hívják, csak azt látta, hogy a parochiájához tartozó községben több gyermekek család maradt kenyer nélkül. Klepnernek a rosszul táplált lova felmondta a szolgálót és megdöglött. Az emiatt kétségbeesett Klepner, aki tavaras volt, mindent megmozgatott, hogy egy kis kölcsönhöz jusson, amiért egy új lovat vehessen, de minden fáradozása hiábavaló volt. Ferița esperes volt az, aki minden felkérés nélkül a saját adományával megkezdve össze gyűjtötte Klepner lovának az árát.

— Súlyos tömegszerencsétlenség áldozatai lettek a Németországban turázó Doni-kozák-kórus tagjai. Berlinből jelentik: A Doni kozák-kórus tagjai jelenleg Németországban turáznak. A híres énekes-együttes, amely Európa minden részében szerepelt már, társaságkocsin teszi meg az utat egyik városból a másikba. Tegnap éppen Koblenz vidékén haladtak a gépkocsijukkal, amikor az autóbust vezető sofőr az országuton egy szembe jövő gépkocsi fényoszlopjainak világozgatásától, pillanatra megzavarodva, egy utcai fának vezette gépét. Az autóbust felborult és összetört. A benne ülő negyven orosz énekes közül tizenhárom súlyosan, köztük többen életveszélyesen, 10 kevésbé súlyosan, a többiek pedig könnyebben megsebesültek. Maga a gép teljesen elpusztult. A megdöbbentő szerencsétlenség áldozatainak az arra haladók segítettek pillanatnyilag, majd kórházba szállították őket a súlyosan sebesült sofőrrel együtt, aki ellen megindult az eljárás. A hatóságok egyben beható vizsgálatot indítottak a megrázó tömegkatasztrófa minden körülményének felderítésére.

— A clujli borbélymesterek 90 százaléka nem fog nyitni vasárnap. A clujli borbélymesterek 90 százaléka a további vasárnapi zárás mellett döntött. Csupán 10 százalékát teszi ki a munkaadóknak az a csoportja, amely ezentul vasárnap nyitni akar. A fennálló ellentét elintézésére a munkaügyi felügyelőség a jövő péntekig adott az érdekelteknek haladékot, de úgy a munkaadók, mint alkalmazotti körökben remélik, hogy a clujli borbély- és fodrászmesterek egyhanguan a további vasárnapi zárás mellett fognak dönteni.

— A BETEG CSODARABBI. A beteg csodarabbi, reb Mendel Friedländer Oradeáról jött át kicsiny kísérettel, leányával, gyermek-unokájával és egy bócherrel, aki gabbe és titkár. A Lengyel-szanatóriumban kezelik az ötvenkétéves embert, akinek kétszer is agyvérzése volt, szerencsére enyhe lefolyású. Irására nem tudja használni a kezét, nehezebb talmud-részeket nem tud olvasni, morál-könyveket nézeget. Szimpátiikus ember: a világban az emberek a világyüllölkedés atmoszférájában. Minden ki-magasló eseményt megragad, hogy elősegítse a békét. Az angol királyt üdvözölte koronázása alkalmával, Rooseveltet amikor meggyógyult és közben imádkozott a világbékéért. Egyelőre nem sok eredménnyel. Hogy mitől betegedett meg? Nyilván, mondja, napjaink izgalmaitól. Soha komoly beteg nem volt, de most sem a maga baját fájlalja, mint inkább a világot. Az antiszemitizmus a háboru maradványa, a népek azt hiszik, hogy a zsidók az ellenségek. Ugy vannak vele, mint az az ember, aki soha nem látott tükröt. Amikor belenézett, azt hitte, hogy egy idegen akarja megtámadni. Gyorsan botot fogott és amikor a másiknak a kezében is botot látott, fel-emelte és a képzelt ellenfél felé vágta. Csak amikor az értékes tárgy összetört, akkor derült ki az egész dolog hiábavalósága. Így állunk az antiszemitizmussal. Egy semmisség! És annyi baj és annyi baj! De ha vallások lennének, bizonyára mind-ez nem szakadt volna ránk. Az ellenszer és orvosság, a rebbe szerint: güt un frumm sein. Jónak lenni és jámbornak. Nem nehéz megfogadni.

— Vánárverés Satu-Maren. Satumareli tudósítónk jelenti: A minden évben szokásos csempész árúk elárverezése a satumareli vármihattól nyert információk alapján, ezidén f. hó 28-án lesz. Árverésre kerülnek különböző textil és dívat árúk. Többek között selyem harisnyák, kendők, karton, bélések, üvegművek, stb. Az árverésre kerülő árúk értéke 1,600.000 lej. Az árverezni óhajto kereskedő a vám raktárába megtekintethetik a különböző árúkat.

— Főfájás, idegesség, hypochondriás állapotok gyakran a legrövidebb idő alatt megszűnnek, ha bélműködésünket reggelként, éhgyomorral egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel elrendezzük. Kérdezze meg orvosát.

— Petrescu Comnen nyilatkozata a Duna-konferenciáról. Bucurestiből jelentik: Petrescu Comnen külügyminiszter tegnap este a sajtó képviselőinek a következő nyilatkozatot adta a sinaiai értekezletről: Szívesen informálom önöket a nemzetközi Duna-bizottság sinaiai megbeszéléseiről, amelyek a román kormány meghívására folytak le az érdekeltektől államok bevonásával. A megbeszélések nemzetközi jelentőségű egyezmény aláírásával végezték, amely a román nemzet méltósága szempontjából történelmi jelentőségű. Három nemzetek harcolt ennek az új rendszernek elfogadásáért. A jelen pillanatban pedig Anglia, Franciaország hozzájárulása mellett sikerült olyan egyezményt létrehozni ebben a kérdésben, amely Románia szempontjából rendkívül szerencsés, teljes mértékben tiszteletben tartja Románia felségjogát a Duna-torkolatra nézve és Olaszország legteljesebb rokonszenvével és jóindulatával találkozik. Ezt pedig öröndetes dolog tudni és tudomásul venni.

— A jégkárosultakért. Satumareli jelentik: A carei prefektura rendeletének értelmében minden olyan gazda, aki a megye területén átvonult nagy jégesőktől megmenekült, köteles a többiek felségélyezésére természetesen 1%-át a prefekturához beszoigáltatni, ahonnan a károsult gazdákat ilyen módon fogják némileg kárpótolni hibájukon kívül ért vesztésükkért. A prefektura ezen gesztusa nagy meglepetést keltett az érdekelte carei gazdakörében.

— Az arabőr ölszerű ápolásához mindenképpen szükséges, hogy bélműködésünket reggelként éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel megfelelően elrendezzük. Kérdezze meg orvosát.

— Hol lehet elhelyezkedni? címmel igen nagy érdeklődésre számot tartó füzet hagyta el a sajtót, mely a zsidók külföldi és a gyarmatokon való elhelyezkedésének lehetőségével foglalkozik. — A füzet pontos gyakorlati utmutatásokkal szolgál mindazok számára, akik külföldön, vagy a gyarmatokon akarnak elhelyezkedni. — Felsorolja, hogy a bevándorlási engedélyt hogyan lehet és hol megszerezni. — A füzet ára 35 lei, kapható minden könyvkereskedésben, vagy a vezérképviselő Pen Companie cégnél, Satu-Mare.

! Hétnapos utókura BÄILE Episcopesti-be Oradea mellett

Viktoria Hotelben	Lei 875
Transilvania Hotelben	Lei 1085
Dácia Hotelben	Lei 1225

! A hétnapos utókura bantfoglatatik napi háromszori étkezés, lákás, gyógy-, vagy hullámfürdő. Ha reumában szenved, vegye most igénybe a kúrát. A fenti árak mellett augusztus 25-től szezon végéig garantiáljuk. Kívánatra orthodox kóser étkezés.

— Huszmillió valutapanamát lepletek le Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Megirtuk, hogy nagyszabású valutacsalásokat lepleztek le Bucurestiben a külföldi fürdőhelyekre utazó közönség valutaszükségleteinek fedezésével kapcsolatban. A Tempo értesülései szerint az ügyben több utazási iroda is érdekelve van. A család igen egyszerű módon történt. Az utasok az irodáknak kérvényeket adták át, melyekben francia frankot kértek a jegybanktól külföldi utazási célra. Az irodák aztán esetenként 10—20 hamis kérvényt is csatoltak, melyek rokonok, ismerősök, vagy nemlétező személyek nevére voltak kiállítva. Nem volt nagy összegekről szó, egy-egy kérvényre átlag nyolcezer frank jutott, többszáz hamis kérvény folytán azonban mégis több, mint 20 millió lej kárt okoztak a jegybanknak. A jegybank által kiutalt francia frankot ugyanis 3—4 lejes haszonnal adták tovább a bucaresti fekete tőzsdén és átlag 40 százalékos kereset minden munka nélkül már az első percben a kiutalt külföldi valutával. A bucaresti vizsgálokból egymás után hallgatja ki a gyanúsítottakat. A megidézettek között több bucaresti orvos is van, akik hamis orvosi bizonyítványokat állították ki, hogy a külföldi fürdőzés szükségességét indokolják. Több bizonyítvány „gyógyhatatlan” vagy „halálos” betegségről szól. A bünyői vizsgálat rövidesen befejezést nyer és indítványtétel végett az ügyészséghez teszik át az ügycsomót.

Zsidó diákleányotthon

Az 1933. évben alapított modernül berendezett orth. izr. leányintézetben az 1938—39. iskolai évre szóló jelentések megkezdődtek. A közvetlen kapcsolat útján való egyéni nevelést a felvett növendékek legfeljebb tizenkettőig terjedő létszáma biztosítja. Az iskolai előkészítésen kívüli a tanulók nyelvi és zenei oktatásban részesülnek, nevelést és otthon kapnak. Mérsékelt díjazás.

Érdeklődőknek szívesen áll rendelkezésére:

BERNSTEIN OLGA

okleveles tanítónő és zongoratanítónő ORADEA, Str. Paul Chinez 3. Telefon 22-02.

A hegyekben — a tengeren
Én megvédem

Allandó kísérője én legyek.

— „Tiszteletbeli árjává” nevezték ki Strauss Richard menyét. Londonból jelentik: A Manchester Guardian közli, hogy Strauss Richard fiának feleségét, aki egy ismert prágai zsidó családból származik, tiszteletbeli árjává nevezték ki. Ez a kompromisszum, amit a náci Strauss Richard családjának tettek, nem egyedülálló jelenség. Ugyanez történt Pola Negrivel, akiről különböző formában hangoztatták, hogy nem fajtisza.

— Tanulmányozzák a hitelkérdést. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági miniszterium külön bizottságot jelölt ki, amely a hitellel újraélesztését tanulmányozza és törvényjavaslatot készít a bankbetétek biztosítására.

— Ha nincs étvágya, úgy igyék néhány napon át reggel éhgyomorral felpohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ezáltal bélműködése szabályozódik és így egészségesebbé rendbejöhethet. Kérdezze meg orvosát.

— A bádeni repülőkatasztrófa zsidó áldozatai. Prágából jelentik: A Prága és Párizs között közlekedő repülőgép lezuhanása következtében több zsidó utas is életét vesztette. A Baden közelében történt repülőkatasztrófa tizenhárom utasa közül nyolc zsidó volt. Közülük volt a 49 éves Desider Lusztig, akinek elkobozták bécsi vagyonát s aki éppen Amerikába akart kivándorolni, Fritz Heinrich prágai utazó, Richárd Hirsch prágai lakos, dr Fritz Wisler, a prágai Seilig Bankház prokuristája, Moritz Abeles new-yorki lakos és menyasszonya. Dorothy Cohen, Bernheim prágai régiségkereskedő és egy Herman nevű zsidó egyén.

— Összehívják a magyarországi zsidó kongresszust? Bucurestiből jelentik: Dr. Láng Lajos miskolci ügyvéd, az Egyenlőség legutóbbi számában javaslatot tesz arra, hogy hívják össze a nagyjönepre a magyarországi zsidóság általános kongresszusát, önvédelmi szervezet létrehozása céljából. A kongresszuson a következők vennének részt: 1. A képviselőház és a főrendiház zsidó tagjai. 2. A megyei és városi tanácsok zsidó tagjai. 3. A neolog, ortodox és status quo hitközségek központi irodáinak elnökségei, az összes hitközségi elnökök, valamint a rabbinátusok képviselői. 4. A zsidó középiskolák, tanítóképzők és rabbiképzők tanárai. 5. A társadalmi, tudományos és irodalmi élet kiválóságai.

Országosan bevezetett utazató cég elvállalja komoly gyár vagy üzlet

Képviselői, finanszírozási, vagy cikkeinek egyedárusítását

garancia mellett. Elelmiszakra előnyben. Ajánlatokat „100 százalék” jellegre az Uj Kelet fiókkiadóhivatal Oradea, Str. Millerand 4, továbbít.

— Gyermeknek és szülőknek kedveskedik a Royal slágermozgó igazgatósága, amikor műsorra tűzte és dupla műsorban mutatja be a „Vidám társaság” legújabb filmjét. A már több ízben bemutatott „Vidám társaság” ezuttal egy kiránduláson van, ahol Miskay, a „társaság” feje jobbnál jobb kalandokba viszi bele a társaságot. Ezenkívül több fekete és színes Micky Maus kerül bemutatásra. Egyetlen gyermek se hiányozzon a film bemutatásáról, mert ugy felöltönek, mint gyermeknek egy egyszerű előadást jelent. Ezzel a filmmel egyidőben kerül bemutatásra a szezon legnagyobb sikerű filmje, „Walewska grófnő”. Sokan látták ezt a filmet és mindenki az elragadtatás hangján emlékezik meg erről a filmről. Napoleon szerepe, Greta Garbo olyan alakítást nyújt, amelyet elfelejteni nem lehet. Charles Boyer Napoleon szerepében mindenkit megráztat. A film előtt a legújabb híradó: Az angol király látogatása Párizsban. Előadások kezdete: 3.20, 6.20 és 9.30.

STERN-féle ort. kóser vendéglő Oradeán

Str. N. Iorga (volt Zöldfa-ucca) 19. Országzserte elismert kitchő konyha, szolid árak, figyelmes kiszolgálás. Lakodalomra és bankettekra külön nagyterem.

Schwartz Mordecháj kivégzése után...

„Nem akarom, hogy halálom után politikai szentet faragjanak belőlem” — mondta a halálra ítélt zsidó rendőr kivégzése előtt

Hajfa, augusztus közepén

Augusztus 16-án reggel nyolc órakor kivégezték Akkóban Schwartz Mordecháj zsidó rendőrt. A második halálos ítélet zsidó ellen. Nemcsak az új Palesztina törvényében, hanem a templom pusztulása óta is Ben Jozsef volt az első, Schwartz Mordecháj a második halálraítélt zsidó Palesztinában.

A véletlen olykor tragikusan játszik össze a terror ellen védekező palesztinai zsidóság történetében. Öt héttel ezelőtt bombolt a legnagyobb terror az országban, ekkor esett el a legtöbb zsidó — és ezekben a napokban végezték ki Ben Jozsefet.

Most is így történt. Schwartz Mordecháj kivégzése is újabb zsidó áldozatokkal esett egybe. A kivégzés előtti este egy gyított teherautón utazó zsidó segédrendőröket terített le egy arab sortüz. Kilenc zsidó esett el kegyetlen harc után. A támadó arab bandák megzsidelték, a terroristák közül többet el is fogtak — de mindez nem vigasz. A jisiv dermedten váhajt fel: megint kilenc fiatal zsidó élet, kilenc építő kar... És másnap reggel az akkói börtönben felakasztják Schwartz Mordecháját.

A két esemény tragikus találkozása láthatóan hat. A szélsőséges elemek, melyek a Havlaga, a jisiv fegyelmének, példás védekezésének megtörésén fáradoznak, nyikor „provokációról” beszélnek, zsidó brradalomról prédikálnak. Az uccán fejegető a hangulat. Az ucca nem hiszi, hogy a véletlen csakugyan véletlen csuán, a szélsőségesek pedig a maguk céljára igyekeznek kihasználni az események egybeesését és a véletlent istenné magasztalják.

Holt az igazság az, hogy Palesztinában katonai törvények uralkodnak manap és a törvény szigora egyformán büntet mindenkit. Schwartz Mordecháj hibát követett el. Kivégzése előtt a következőket mondotta az újságíróknak:

— Nem akarom, hogy halálom után politikai szentet faragjanak belőlem. Nem engedem, hogy egyetlen párt is politikai álokra használja fel kivégzésemet. Nyugt lélekkel halok meg, mert tudom, hogy hibát követtem el. Lehet, hogy nem voltam öntudatomnál, amikor Musztafa Kujit lelőttem. De vétkeztem, hibáztam. Véttem a fegyelem és a szolgálati szabály ellen. Magam okoztam halálomat és ezért senki más nem felelős.

Bátor és öntudatos szavak. Méltó az országépítő zsidó nemzedék hősi hitéhez. Bábázott — és nyugodt fejjel lép a bitó alá. Nyilatkozatában elejét akarja venni, hogy a csócselék visszaéljen a nevével, zsidó rendőrökre támadjon, amint Ben Jozsef esete kapcsán tette és zsidó vétségüket tapossan. Schwartz Mordecháj, a vétköző, meg fog maradni ennek kornak az emlékezetében. Vétkezve is ember maradt és zsidó, a zsidóság történetének legfőbb napjaiban.

Mi is volt a büne? Egy sátorban teljesített szolgálatot, ideiglenes őrségen egy arab rendőrrel. Egy napon, míg arab rendőrtársa a rögtönzött ágyon aludt, halálos lövő érte azt. Ki tudja, mi történt aznap az országban, ki tudja, mi történt a két rendőr között, mi borzolta fel Schwartz Mordecháj idegét oly annyira, hogy nem tudott uralkodni önmagán és revolvertjéhez nyúlt? De hozzányúlt. És ezért kellett halállal felelnie.

Ez történt. A zsidóknak természetesen nem volt közönséges bűnöző és normális viszonyok között nemcsak a bírók találtak volna enyhítő körülményt számára, hanem tettére sem került volna. Érthető, ha a jisiv különböző tényezőit mindent megkíséreltek a kivégzés elkerülésére. De nem lehetett megmenteni.

De milyen mértékben fájlalja a jisiv minden komoly tényezője a második zsidó kivégzést, épolyan mértékben itéli el annak a szélsőséges csoportnak a magatartását, amely politikai tőkét akart ebből is kovácsolni, akárcsak Ben Jozsef tragikus esetéből. Minden józan és tisztánlátó zsidó tudja ma Palesztinában, hogy a jisiv csak akkor tudja győzedelmessen megvívni azt a harcot, amelyet az arab terror kényszerített rá, ha a terroristák elleni harcra párhuzamosan nem engedi anarchiába dönteni az országot és felborítani annak életrendjét. Az arabok teljes felborulást akarnak és a cionizmus angol ellenségeinek is konveninána ez, mert ebben az esetben alátámaszthatnák érveiket a zsidó aspirációk ellen. Ezzel szemben a Havlaga, a jisiv önvédelmi harcának formája nem meghátrálás és nem engedmény, hanem aktív harc a terroristák ellen, akikkel szemben nemcsak védekeznek a zsidó szervezetek, hanem üldözik is azo-

Revízió alá kerülnek az alkalmatlannak minősített, vagy orvosilag felmentett egyének

Az 1900-ban született ifjakig megy vissza a revízió

CLUJ, augusztus 20. A cluji hadkiegészítő parancsnokság a nemzetvédelmi minisztérium augusztus 13-i 13-as számú rendelete értelmében közhírré teszi, hogy mindazok a cluji hadkiegészítő kerülethez tartozó ifjak között, akik az 1900—1914 években születtek (vagyis az 1922, 1923, 1924, 1926, 1927, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935 és 1936. évi kontingensek), akik a különböző orvosi bizottságok által osztályozást nyertek, te hát felmentést kaptak, felmentettek, vagy alkalmatlannak nyilvánítottak, vagy orvosilag nyertek ideiglenes felmentést. 1938 évi szeptember elsejétől kezdődőleg általa nos revíziót fognak eszközölni. A fent említett ifjak szeptember elsején reggel 8 óra kor tartoznak jelentkezni a VI. hadtest térparancsnokánál a Regele Carol II. uccában. A hadkiegészítő parancsnokság közli a nevezett ifjakkal, hogy amennyiben a revízióról elmaradnak, osztályozásukat hivatalból megsemmisítettnek tekintik és katonai szolgálatra alkalmatlannak minősítik őket, egyben pedig esetleg bevo multatják őket, korukra való tekintet nélkül.

Halálosvégü autógázolás a Tanítók Háza mellett

Egy cluji autobusz elütött egy fiatal falusi asszonyt, aki még a helyszínen kiszenvedett

Cluj, augusztus 20. (Az Uj Kelet tud.) Halálos autógázolás történt szombaton reggel fél 9 óra tájban a Tanítók Háza mögött. A cluji 602. rendszámú autobusz, amely Bocok Jakab tulajdona és amelyet Magyarosi István sofőr vezetett elgázolta Tóth Mártonné Gheorgheni községből való 31 éves asszonyt, aki még a helyszínen kiszenvedett. A szerencsétlen asszony férjével és kis gyermekével parasztszekeren baktatott Clujra Gheorgheni-ből. A szekér megállt a Tanítók Háza közelében, éppen ott, ahol a javítás alatt lévő ut miatt a forgalom egy keskeny uton bonyolódik le. Az asszony felkapaszkodott a szekér kerekére, hogy egy tejeskanát emeljen le, amelyet a közelben álló asszonynak akart átadni. Abban a pillanatban jött arra a Pop Cicio ucca felől az autobusz, amely a rossz ut miatt olyan közel hajtott el a szekér mellett, hogy a szerencsétlen fiatalasszonyt lesodorta, aki az autó hátsó ke-

reke alá került. Az autobusz nagy zökkenővel megállt, az utasok rémülten ugráltak le és körülvették a kövezeten elterült asszonyt, akinek fejéből és karjából ömlött a vér. Nyomban értesítették a mentőket, de segíteni már nem tudott a mentőorvos, mert Tóthné közben kiszenvedett.

Nemsokára megérkezett a helyszínre dr. Pop Maxim szolgálatos ügyész, valamint dr. Petre Vlad tisztifőorvos, valamint a II. kerületi rendőrkapitányság főnöke. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen asszony koponyalapi törést szenvedett, azonkívül eltört az egyik karja is. A holttestet beszállították a bonctani intézetbe. A gázoló sofőrt őrizetbe vették a kocsit pedig a vizsgálat lefolytatásáig lefoglalták. A rendőrség megkezdte a szemtanúk kihallgatását annak tisztázására, hogy kit terhel a felelősség a tragédiáért.

Mit szabad és mit nem szabad postán küldeni?

Cluj, augusztus 20. A posta és távirás szolgálat átszervezéséről szóló törvény szövege a Monitorul Oficial június 25-iki számában jelent meg. Az új törvény az általános érdekeket szolgálja, éppen ezért a posta igazgatósága kivonatot készített, amelyben pontosan feltünteti azokat a kötelezettségeket, amelyek ezuttal a nagyközönségre és

azokra vonatkoznak, akik a posta s távirás szolgálattal kapcsolatban vannak. Az új postatörvény fokozottabban szolgálja a közönség érdekeit és az életbeléptetett átszervezés által újabb hivatalokat állítottak fel. Hasonlóképpen intézkedik az új törvény a felek pontos kiszolgálásáról is, továbbá előírja a kihágások ellen fogantatosított rend-

Ilyen veszélyes a fogkő: még az egészséges fogakat is meglazítja. Védekezzen!

KALODONT

FOGKÓ ELLEN

kat — mialatt a zsidó élet belső rendjét, gazdasági fejlődését óvják anarchikus jelenségektől.

Ezen a kettős fronton haladva vivhatja csak ki győzelmét a cionizmus mai súlyos helyzetében, amikor anyni oldalról támadnak ellene külső erők és amikor oly végetes lehet minden belső fegyvelebontás, vagy anarchikus kilengés.

Barzilay István

szabályokat és büntetéseket, amelyek szem előtt tartására a következőkben ismertetjük a posta igazgatósága által összeállított törvénykirovatot.

A törvény első cikkelye szerint a postai szolgálat állami monopólium, amelynek tárgya levelek, csomagok 10 kilogramig, pénz és pénzes utalványok átvétele, elszállítása és szétosztása képezi. Levelezési tárgyként leveleket, levelezőlapokat, üzleti papirokat, nyomtatványokat, újságokat és hirdetményeket és végül árumintákat fogad el a posta. Az új törvény értelmében bárki küldhet alkalmilag magánszemélyek által is tárgyakat anélkül azonban, hogy ezért bármilyen díjazás járna, vagy pedig ez a küldés rendszeressé válnék. Nem engedi meg a törvény, hogy a közönség ezzel a szállítási lehetőséggel visszaéljen és hogy a magánfutárok szolgálatait rendszeresen igénybevegye. Mindazok, akik a törvény rendelkezéseit nem tartják be, kiteszik magukat a megbírságozásnak és a küldeményt is elkobozzák. Akik titkos szállítási szolgálatot szerveznek, vagy pedig tartanak fenn, azokat 10.000—30.000 lejig terjedő pénzbírsággal sújtják, visszaesés esetén pedig egy hónaptól egy évi fegyház büntetéssel, valamint 30.000—60.000 lejig terjedő pénzbírsággal sújtják őket. Kétezer-től hater ezer lejig terjedő összeggel bírságozzák mindazokat, akik rendszeresen szállítanak postai küldeményeket. A szállított leveleket, csomagokat, pénzt pedig elkobozzák.

Tilos olyan küldeményeket feladni, amelyek veszélyeztetik a személyzet és a többi szállítványok épségét; olyan tárgyakat, amelyeknek kereskedelmi árusítása nincs megengedve, előállatok külőése, méhek, pócák és selyemhernyók kivételével. A kihágásokat 500—5000 lejig terjedő pénzbírsággal büntetik, valamint kötelesek az okozott kárt megtéríteni.

Tilos egyszerű, vagy ajánlott levélben pénzt, értéktárgyakat elhelyezni. A tárgyakat elkobozzák, a feladót pedig 500—5000 lejig terjedő pénzbírsággal büntetik.

Hasonlóan nincs megengedve csökkentett díjazású küldeményekbe magasabb díjazású alá eső tárgyakat tenni, valamint magánküldeményeket hivatalos küldeményként feladni. Egy borítékban több más címre szóló levelet elhelyezni, szigorúan tilos. Büntetés 100—15.000 lei. Értéklevelekben ékszerket, drágaköveket, vagy nemes fémeket dobozokban a bevalott értéken felül, más értéktárgyat tenni nem szabad. Postai küldeményekben, csomagokban levelet, ékszeret, drágakövet, vagy nemesfémeket elhelyezni tilos. A feladók minden ilyen esetben kiteszik magukat annak a veszélynek, hogy ezeket a tárgyakat a pénzbírságon kívül el is kobozzák. Érték küldeményként feladott dobozokba csomagot rakni tilos. Tilos használni postai bélyegeket újból való felhasználásra, vagy pedig a postai bélyegekre hasonló nyomtatványok levelekre való ragasztása. Ha a közönségnek bármilyen irányban kételyei vannak egyik-másik intézkedéssel kapcsolatban, forduljon az illetékes postafőnökséghez, ahol a szükséges utbaigazítást bárki megkaphatja.

— Porráégett egy nagy olaszországi szövögyár. Milánóból jelentik: Ma éjjel tűz pusztította el a Sondrio melletti Fossati szövögyárat. A kár meghaladja a hétmillió olasz lírát.

— Képzik Balciög a vasutvonalat. Bucurestiből jelentik: A CFR intézkedett, hogy megkezdjék a Constanta—Mangalia vasutvonalnak Balciög való meghosszabbítására vonalnak Balciög való meghosszabbítására hetőleg a tengerpartot fogja követni és 60 kilométer hosszú lesz.

Válasz az állampolgársági revízió során felmerült kérdésekre

Írta: Dr. KLEIN MIKSA ügyvéd

Rendteleg levelet kaptam vidékről, kollektívól és más érdekeltektől, amelyekben választ kérnek a feltett kérdéseikre. „Kell legyen egy hely — írja egyik siető kollégám —, ahol feltalálhatók mindazok a bírói határozatok, amelyeket mi is felhasználhatunk.”

Igazat adok a kollégának, kellene lennie egy helynek, ahol az összes bírói végzések, de különösen azok lettek volna összegyűjtve, amelyek részben elvi jelentőségűek, részben pedig, amelyek a revíziós törvény helytelen magyarázatát tartalmazták. De mert ilyen helyünk nincsen, ezért az itt alább közölt kérdések és feleletek csak az én egyéni véleményemet fejezik ki, — mégha azokat a már hozott bírói döntésekre alapítottam is.

Az alábbi jogi fejtegetések nem a laikus érdekelteknek vannak szánva, hanem csak jogászoknak, mert sok szakkifejezést kell használni, amit más nyelven nem lehet oly módon visszaadni, hogy fedje a kérdéses jogi fogalmat.

De igyekeznék fogok sorrendet tartani a válaszokban, jöllehet az összes hozzámt intézett levelekre külön is válaszoltam.

1. Ha az állampolgári listába felvett egyén egyáltalán nem adott be igazoló kérelmet, minél fogva az illetékes bíróság törölni rendelte a listából, — lehet-e a konstataciós eljárás rendjén igazolni a szükséges iratokkal azt, hogy jogszerűen lett a listába bevezetve a lista összeállításakor?

Ez a kérdés eddig pro és contra szellemen nyert megoldást.

Ugyanis a revíziós törvény 7. paragrafusának 2-ik bekezdése kimondja, ha a kérelmező nem tette le az iratokat a megadott határidő lejártáig vagy a bíróság engedélyezett időben, — úgy tekintetik, mint aki elismerte, hogy már az összeírásakor sem tett eleget azon feltételeknek, amelyek az állampolgárság elnyerését szabályozták.

Tehát ez egy kifejezett elismerés volna, hogy a listába felvett egyén jogtalanul került be. Ez tehát kihat az egész eljárásra annál is inkább, mert a 6. paragrafus első bekezdése kötelezi a listába felvett egyént, vagy ennek jogán az állami polgárságot igénylő leszármazót arra, hogy az igazoló iratait mutassa be.

Ezt a kötelezettséget még erősebben fejezi ki a Regulament 21. paragrafusa: „toți cei trecuți vor trebui să depună...” és ha az illető nem tett eleget ennek a kötelezettségnek, úgy a Regulament 29. paragrafusa nemcsak az illető törölését rendeli el a listából, hanem „inscrierea fiind socotită a fi fost făcută prin fraudă”, vagyis a bejegyzést csalárdnak minősíti.

Ezzel a törvény lezárja ezekben a beíratottaknak a jogi helyzetét és elrendeli a bírói uton való törölésüket, anélkül, hogy külön még foglalkozna velük. De teljesen téves és elhibázott interpretálása volna a revíziós törvénynek ez az álláspont, hogy ezeket a törvény büntetni is akarná. Mert rögtön rá a törvény 14. paragrafusa kimondja, hogy „impotriva hotărârii ordonand stergerea din registru, cel interesat va putea face contestație în termen de 5 zile de la comunicare.” Tehát itt nincsen különbség abban a tekintetben, hogy azért töröltetett-e valaki, mert a 7. paragrafus 2-ik pontja szerint lett törölve, mivel egyáltalán nem tett le iratokat, vagy azért, mert a letett iratok nem voltak megfelelőek avégett, hogy megállapíttassék a listába való beírás jogossága. Teljesen közbülső tehát, hogy a listából való törölés miért történt, — a törölési végzés ellen adva van egy jogorvoslati lehetőség, a konstatació.

A törvény regulamentje még világosabb, mert a 43. paragrafusban ezt a jogot mindenkinek megadja, akit töröltek.

De kitűnik ez különösen a törvény 12. paragrafusának a megszövegezéséből, ahol már mind a két eshetőséget számba veszi: „Dacă... nu sa depus nici un act, sau dacă, din actele aflate la dosar, s-a constată, că cel... stb.” tehát akár azért töröltek, mert egyáltalán nem tettem le iratokat, akár azért, hogy bár lettem az iratokat, de azok nem voltak elegendők a kérs teljesítésére, — bíróság törölést rendel el és a beirt egyént olyannak tekintti, mint aki csalárd uton szerezte meg az összeírásokr az állampolgárság elismerését igazoló okmányát.

Ha tehát a 12. paragrafus egy kategóriába vette mindazokat, akiket a listából törölni kell, úgy nem lehet vitás, hogy a törlés ellen biztosított jogorvoslat minden egyénnek nyitva áll és a konstataciós rendjén pótolni lehet a mulasztást.

Ezt a jogi felfogást erősíti a törvény 17. paragrafusa és a regulament 51. paragrafusa. Itt ugyanis minden megszorítás nélkül kötelezi a bírót arra, hogy ha a konstatació igazolja a törvény által kívánt feltételek fenforgását, — úgy a törölést elrendelő végzést hatályon kívül kell helyezni és a kérelmezőt újra való visszairását kell elrendelni.

Itt sincs különbség téve semmiféle irányban, atekintben, hogy ha az illető azért töröltetett, mert egyáltalán nem tett le iratokat, teljesen egy és ugyanazon elbírálás alá esett mindkét fajta törölt egyén és csak az a jogi következmény állott be, amelyeket a törvény 12. paragra-

fusának 2-ik bekezdése említ, hogy: „in chierea judicatoriei este executorie...” Mivel pedig a listából való törölés nyomban maga után von bizonyos jogi megszorításokat, (nem lehet ügyvéd, orvos, mérnök, nem gyakorolhat ipart, kereskedelmet, stb.) nyilvánvaló, hogy a törvényhozó szankcionálta már a mulasztást, de nem zárta le az utját annak, hogy a konstataciós eljárás rendjén a fél igazolhassa az elmulasztottakat.

A revíziós eljárásban biztosított konstataciós jogorvoslat azt a célt szolgálja, hogy a mulasztottakat pótolni lehessen annál is inkább, mert sehol megszorítást e kérdésben sem a törvény, sem a regulament nem tartalmaz.

— Itt kellene tárgyaljam az ezzel össze függő igazolás kérdését is. Mivel a törvény 14. paragrafusnak első bekezdése öt napot engedélyez a konstatació betérjésére a közléstől, illetve a primarian történt kifüggesztéstől (13. paragrafus) számítva, kérdés, lehet-e elkésztetten beadott konstatacióval igazolni, hogy „prin forța majora” voltak akadályozva a konstataciónak a törvényes határidőben való előterjesztésére.

Sajnos, hogy ezekben az esetekben a bíróság eddig mindig elutasító álláspontot foglalt el, — jöllehet a polg. perrendtartás 451. és köv. paragrafusai kimondják, hogy „a mulasztás következményei igazolással orvosolhatók”. A jelen esetben annál is inkább kellene az igazolásnak helyet adni, mert a mulasztás súlyos jogi hátránnyal jár.

Különösen áll ez azokra, akik egyáltalán nem tettek eleget az iratok letételi kötelezettségüknek, mert ezeknek nem lévén kézbesítési címük sem, tehát nem szereshettek tudomást a törölésről.

A törvény célja revízió és nem jogfosztás volt, tehát az igazolási eljárásnak helyet kell adni az általános perrendi szabályok szerint.

(Folytatjuk)

vezetőségnek a feltevése, hogy az új pavilon a kórház üzemének racionalizálását csak elősegíti, amellett az 50 új ágy — legalább egyelőre — a helyhiányon is segít, ami úgy a betegek, mint az orvosok szempontjából is egyformán fontos. Megtudtuk, hogy az új pavillon a kórteremben kívül helyet fog nyújtani egy új és minden szükséges feladat megoldására képesített, mindennel felszerelt laboratóriumnak is. Lesz előadóterem, tudományos előadások számára, tanulóhelyiségek medikusoknak, szobák gyűjteménynek, orvosi könyvtárnak, beklakó alorvosoknak, stb. és egy külön traktus épül a zsidó ápolónői tanfolyamnak, amelyre most folynak a jelentkezések. Ezek oly kielégítő a kvantitásában, mint kvantitásában, hogy a tanfolyam vezetőségének módjában fog állani a jelentkezők közül a legjobb anyagot kiválasztani.

Öt millió lejnél inkább több, mint kevesebb kell az építésre, mert tapasztalat szerint még a legnagyobb óvatosság mellett sem kerülhetők el bizonyos túllépések, különösen egy olyan kórháznál, ahol mindenben a legmodernebb vívmányokat kell alkalmazni. A fedezet?! Hát bizony még a fele sem igen áll rendelkezésre, jöllehet egyesek igazán gyönyörű mértékű áldozat készsége tanúsítottak és pedig nem csak városunkból, hanem pld. Aradról, sőt még Szatmárról is jött egy beteg, Kálmán Kálmántól és összege, Prágából és Maribor (Jugoszlávia), Manchesterből stb. is és építkezési anyagokat it többfelől kapott a kórház. A nevek nem fontosak, azokozók nagyrésze nem is kívánja a nyilvánosságot, sokkal fontosabb az, hogy kik követik ezután a példájukat és az eddigiek alapján merjük hinni, hogy a tető alá kerülő épületet nem hagyja majd üresen Izrael zsidóságának a felébredt lelkiismerete...

Az építkezést Mikos Alfréd építész-mérnök és Ölbaum és Strasser építész-mérnök tervei alapján nyilvános pályázat után Ölbaum és Strasser cég végzi, amely az első kórházépületet is építette és városunkban most is több nagyobb építkezést eszközöl. Zajos ünnepséget a vezetőség ezuttal nem akar, de pár hét múlva csendes alapkövetéti ünnepséget tart, hogy legalább azoknak a neveit átadja az alapkövetésben az utókor számára, akik a mai nehéz időkben munkálkodni, vagy adományozni mertek, akartak egy-egy zsidó emberbaráti intézmény érdekében. (m. g.)

— Hány zsidó él Itáliában? Turinból jelentik: A Stampa az olasz zsidók számát 60 ezerre becsüli. Az 1931-es népszámlálás alkalmából 47.825 egyén vallotta zsidónak magát. Ehhez kell számítani azt a 12.000 egyént, aki zsidó származását nem vallotta be. Az olasz zsidók legnagyobb része Rómában, Turinban és Milánóban él. Erős zsidó kolóniák élnek Velencében, Livornóban, Florenzen és más városokban. Kilencvenkét százaléka az olasz zsidóknak az iparban és kereskedelemben és a szabadpályákon van elhelyezkedve, míg 8 százalék a mezőgazdaságban.

Épül az új zsidókórházi pavillon

Cluj, augusztus 19. (Az Uj Kelet tud.)

Gyakran járunk a clujai zsidókórházba. Nem betegként, de a kórházban mindig akad jó ismerős, akit meg kell látogatni, hol egy újságíró kolléga, hol egy chaluc és ilyen látogatás alkalmából jól esik eldiskurálni a kórház orvosával, akik discsekvéssel kevert panaszkodással mutatnak rá arra a kolosszális betegforgalomra amely az egész országból a clujai kórház felé áramlik és amelynek a kórház ma már helyszüke miatt alig tud eleget tenni. Máramures, Brasov, Timisoara, sőt még Satmar és Bihar is tekintélyes számban vannak a betegek között képviselve és a kórház orvosai bizonyos pesszimizmussal fogadták a vezetőség ama kijelentését, hogy ennek a helyhiány okozta kalamitásoknak egy új pavillon építése által véget fognak vetni. Hogyne, ma, amikor a zsidóság anyagilag is oly rendkívül megpróbáltatásoknak volt kitéve az állam polgársági eljárás sokféle költségei által és amikor igen sok jómódu hittestvérünk még ma is visszavonul minden közcélra történő adakozástól, rendkívül nagy adag optimizmus kell hozzá, hogy a vezetése egy új épület sok millió költségeit és az új épület fentartásával járó újabb állandó jellegű nagy kiadásokat magára merje

vállalni...

Ma ismét dolgunk akadt a kórház tájékan. A kórház egyik bejárata gerendákkal eltorlaszolva, az udvar telve építőanyagokkal, munkások serege ásókkal vájkálja az anyaföld mélyét, egyszerűen a tipikus építkezési kép járult szemünk elé, annak minden kényszerű zürzavarával. Megtörtént, amit nem sokan hittünk: az egy év előtt kiadott váltó óvatolásra került, amit a vezetőség maga is csak bártortalanul hirdetett, megvalósult, sikerült összehozni oly összeget, amelynek segítségével az új nagyszabású pavillon még a tél beállta előtt tető alá kerül és a tavasz első napjaiban a belső munkák és berendezés is megkezdődnek, hogy az új épület már a jövő tavasz vége felé teljesithesse áldásos hivatását.

Informátorunk aktákkal a kezében bizonyította, de az egyes betegekkel folytatott beszélgetéseink mindennél inkább meggyőzték arról, hogy a kórház ingyenbeteg-létszáma az utolsó tíz hónapban belül igen jelentékeny emelkedést mutat fel és pedig főképp vidékről. Meglepő ezzel szemben, hogy bizonyos racionalizálási intézkedések és komoly takarékoság által a kiadások aránylag csökkentek, a kórházat terhelő adósságok szintén és így jogos a

Az oradeai SZILÁGYI-féle orth. kóser zsidó fiuinternátus

felvesz az 1938-39. tanévre bentlakó és bejáró növendékeket. Az internátusban a tanulók okleveles tanárok gondos vezetése mellett teljes testi és lelki fejlődése biztosítva van.

Az intézet igazgatói Dr. SZILAS, zsidó liceumi igazgató és RADO PÁL kereskedelmi liceumi tanár

Érdeklődők Oradea, Str. Delavrancea 17-hez forduljanak.

...TUS 21.
...SORA:
...záció: Ember...
...FILM ET
...SORA:
...zció: Ember...
...SORA:
...el: „Vidám tár...
...fekete Micky...
...Greta Garbo...
...közös filmje...
...rály látogatás...
...0. 6.20 és 9.30.
...USORA:
...ók: Fritz Kort...
...or előtt: Szines...
...jon...
...ét!
...okosbbl!
...már meg-
...szücs
...rdinánd 12.
...USORA:
...Rendkívül iz...
...szereplők: Ed...
...e Bryan. A film...
...USORA:
...atra! 3, 6 és 9...
...A házasság tit...
...ak felnőtteknek...
...vigjáték Elvira...
...és Julia. Fősz...
...Howard. Journal...
...USORA:
...Nagy kémfilm a...
...L. Vérről íratott...
...Wayne, a cow...
...írállyal Öfelség...
...íradó és Micky...
...ibolyák. Fősz...
...bócsi énekesnő...
...ekültjei. A leg...
...III. Uj hiradó...
...USORA:
...szereplők: Dick...
...Misor előtt...
...USORA:
...észsakák. Tars...
...Fernand Gravey...
...Az évad legbájo...
...ja Hennie. III...
...előadás 3 és 6...
...előadás.

Utazás a varsói gettó körül

Háromszázötvenezer zsidó elzárt világa

Varsó, aug. 20. A Nalewki nevű széles, hatalmas sugárút vágja el a varsói ghetót a város többi részétől. De a Nalewki kinézése európai, mint minden nagyvárosi utcáé. Aki az igazi ghetót akarja látni, annak el kell találni, melyik kapubejáraton lépjen át, hogy bejusson a varsói zsidó proletáriátus zsúfolt lakásainak helyét adó egyik 2-300 méteres, egybekapcsolódó udvarosorba, mely a Nalewki és az „ulica Zamenhofska” (Zamenhof az eszperantó feltalálóját) közt átjárásos, négy-ötemeletes bérházosorban 600-1000 „lakás” van. A lépcsőfeljáratok mellett neveikkel zsúfolt lakójelző-tábla, kis négyzetméteres irodák, ügynökségek, boltok, műhelyek cégtáblája hirdeti a lakók foglalkozását. Az udvaron mozogni sem lehet az össze-visszadobált szemét, felborított taligák között. Maszatos gyermekek tömege közepe a megrongyosodott betonra kirakott kosarakban, taligákban kitergetve, vagy csupán nyakbaakasztott zsákjából virágzik az „üzlet”.

600 imaház

A hozzáértők szerint a varsói 350 ezernyi zsidóságnak 600 zsinagógája és imaháza van. Leszámítva a „Leszno“-n álló hatalmas, építészeti is tökéletes zsinagógát, — mely mellett a judeisztikus könyvtár épülete áll — alig van szemmel látható nyoma a többi templomnak, melyek jól elrejtve egy-egy igen hosszú udvar sötét zugában bujnak meg. Csak véletlenül bukkanhat rájuk a felkerülő uton járó idegen, ha az imádkozás moraja a melegben nyitva hagyott ablakon kiszűrődik. Napokkal az ünnepek előtt Varsóban a megszórt zsidó ügynökök jó üzletet csinálnak a különböző kiállítású olcsóbb-drágább imakönyvek árusításával.

Kontrasztokban sincs azonban hiány a varsói zsidó negyedben. Füstös, piszkos bérházak közt az egyik szűk utcán az ut közepére plántált, vaskerítéssel körülvett kereszt áll, rajta márványtábla, mely a keresztet állító püspök nevét örökíti meg. Missziós ház van az utcában, közvetlenül a kereszt szomszédságában — magyarázza az uccán posztoló rendőr. — Amerikaiak alapították a zsidóság megtérítésére, az új hívőknek pénztálmalt tüztek ki. Ennek a következménye volt aztán, hogy az egyik cionista szervezet tagjai hirtelen tömegestől kezdtek „megtérni”. Felvették a prémiumot és áztán — kivándoroltak Palesztinába.

Vasárnapi hangulat

Vasárnap is élénk az élet a zsidónegyedben, hol szombaton vannak zárva az üzletek. A lengyel törvények szerint ugyan vasárnap is zárva kellene lenniük, de ez súlyos üzleti

veszteséget jelentene. Így hát itt is, ott is felnyitnak a redőnyök. Be-, vagy kisurrant egy-egy vevő, miután jól körülnézett, nem jár-e rendőr a közelben. Az élelmiszerüzletek vagy pékségek bejáratától néhány lépésre ott tanyázik a cég egyik alkalmazottja, hogy a jóismert vevőknek a kapu alatt szállítsa ki az árut. Egész nyíltan üzik játékaikat a gyümölcsárusok. Taligára rakott áruikkal megállnak az uccasarkon, gyorsan forgalmaznak néhány zlotyot és ha a rendőr feltűnik, futólépésben, mennőrgésszerű robajt kelve rohannak tovább a másik uccasarkokig. A rendőr tehetetlen, mert az uccán hullámzó tömeg rendszerint véletlenül akkor csoportosul valamiről tárgyalva az őrszem utjában, mikor annak szabad utra volna szüksége.

A vasárnapi üzlet azonban legjobban a zsúfolt, sötét udvartömegben virágzik. Zsivaj, kiáltás, fűlértő lármá fogadja itt a kíváncsit, aki értesülhet arról, hogy a legmodernebb gallérgombok olcsóságának titka az, hogy a gyáros megörült és „elbóbálta” árucikkeit. A nyakkendőárus szerint valódi selyemárúját egyenesen Japántól csempézték. A szövetek viszont Lodzban adót nem fizető, ellenőrzetlen gyárakban készültek.

A hétköznapi forgalom még ennél is sok-

bal élénkebb. A csarnokok és terek környékén ezer egymás mellé zsúfolódó apró üzletekben cipészek, szabók, de főleg ócskások tömege kínálja áruját. Itt minden megvehető, minden eladható. A használati tárgyak fantasztikus össze-visszaságában azonban csupán tömegáru, ócskaság van. A cipőkön hányatott életüket eláruló, foltok, kopott könyökű, rojtos száru öltönyök cserélnek itt gazdát. Ha az idegen próbál odaállni egy ilyen üzlet mellé, a boltos első dolga megtapogatni és megdicsérni az anyagot, melyből a ruhája készült, szemügyre venni a cipőjét és mindjárt árat is kínál érte.

Az árucarnok mellett híres teakorcsma bujik meg. Valamikor, még az orosz időkben a város előelő társadalma is megfordult ott a speciális zsidógyártású, 70 fokos szilvapálinka és a „flaki” (rántott pacal) kedvéért. De már néhány éve leáldozott a divatja az idejárásnak. Különösen a hadsereg nem nézte jó szemmel, ha tisztjei ezt a negyedet felkeresték.

A ghetó azonban létezését uccasorain kívül is érezteti. A közeli mozgósínházak két nyelvű plakátokon hirdetik a műsort. A szöveg az egyik oldalon héber betűkkel sorolja fel a szereplőket. Az egyik plakáton Gaál Franciska „Kisanya” című filmjét hirdetik, a másik plakát a legújabb zsidó gyártású filmet harangozza be. A címe: „Der Purimpyler”, zenéjét szerzte Nicolaj Brdoszki. A film jiddis nyelven beszél, de udvariasságból a képek alján lengyel felirat van.

B. E.

James Williams az ejtőernyőugrás halálrazúdott világbajnoka leírta, mit érzett a levegőben

Óránkint 310 kilométeres sebességgel zuhant 10.000 méter magasságból a föld felé

Párizs, augusztus 20. Három nappal ezelőtt bejárta a világsajtót a hír, hogy James Williams az ejtőernyőugrás világrekordere az aulnieri repülőtéren rendezett repülőnepségen szerencsétlenül járt. James Williams 9.000 méter magasságban kiugrott a repülőgépből, ejtőernyője azonban felmondta a szolgálatot és a világrekordert borzalmasan összeroncsolt testtel szedték fel a fölről. Érdekes, hogy a tragikus esemény előtt egy nappal az egyik nagy hírszolgálati ügynökség a lapokhoz cikket juttatott el, amely arról számol be, mit érez az, aki 11.000 méteres magasságból ejtőernyővel leugrik. Különös véletlen, hogy ezt a cikket, maga a szörnyű halált halt James Williams írta.

Egyszerűen, érthetően mondja el, mit érzett akkor, amikor első ízben ugrott ki a repülőgépből a tizenegyezer méteres magasságban. Mostani halálugrása alkalmával valószínűleg ugyanazok az érzések uralták, mint amikor először lépett ki a semmibe... James Williams ezeket írja:

— Mielőtt ejtőernyős ugrásaimat megkezdhettem volna, kilenc hónapon keresztül naponta gyakoroloznom kellett a Chartresi aerodinamikus laboratóriumban, amelyet a nagyvezérkar szereltett fel a legmodernebb technikai berendezéssel. Itt képezik ki a pilótákat, megfigyelőket és a „légi gyalogságot”, ahogy mostanában az ejtőernyővel leereszkedő katonákat nevezik. Háromnegyed esztendőn keresztül gyakorlatom abból állt, hogy helyet foglaltam abban a különleges helyiségben, amelyben villanypumpák és ventilátorok segítségével olyan levegőretegeket teremtenek, amilyenekkel esés közben találkozok az, aki több ezer méteres magasságból eltőernyővel leugrik.

— Amint beléptem az ugynevezett pneumatikus cellába, a megfigyelésemet végző orvosok szabályozni kezdték a készülékeket, amelyeknek segítségével a különböző ritkaságu levegőreteget előlehetett állítani.

Először rendszerint 10.000 méteres magasságba „emelkedtem”, vagyis a cellában olyan levegő vett körül, amely ebben a magasságban található. Természetesen el voltam látva azzal a ruhával és azokkal a műszerekkel, amelyeket a tényleges leugrás alkalmával magán hord az, aki ejtőernyővel ugrik. Ez a ruházat elsősorban különleges bőrruhából és fémből készült sisakból áll. A bőrruha alatt villamosíngot viseltem. Maga a bőrruha több villamos elemmel volt felszerel-

ve, ezek állandóan meleget fejlesztettek. Végül felvontam még szerelve magasság és gyorsaságmérő és egyéb hasonló készülékekkel. Mesterséges uton számtalanszor „felemelkedtem” 10-12 ezer méternyi magasságba, amíg elkövetkezett a nagy nap, hogy ténylegesen is megkísérletem az ejtőernyővel való leugrást. Első ugrásom 6150 méternyi magasságból történt. Ejtőernyőmet azonban csak 400 méternyire a föld színétől nyitottam ki, amikor már 80 másodpercet zuhantam. Második alkalommal már 8.400 méterre a földtől léptem ki a repülőgépből és csak 141 másodpercnyi zuhanás után rántottam meg az ejtőernyő fogantyúját.

— Eljött számomra a nagy élmény is, amikor megdöntöttem az addigi eltőernyőugrási világrekordot és 11.500 méternyi magasságból kerültem ejtőernyő segítségével a földre. A felszállásnál egyre jobban otontta a meleget az a sor elem, amely ruhám alatt volt. Ezt a magas hőmérsékletet azonban szívesen elviseltem, mer arra gondoltam, hogy az orosz Evdokimoff, aki hasonló rekordjavítási kísérletet végzett, csak azért járt szerencsétlenül, mert kellő melegség hiányában zuhanás közben — már az első három-négy pillanatban — lefagytak a kezei és nem tudta megrántani az ejtőernyő fogantyúját.

— Amíg feljutottam a 11.500 méteres magasságba, őszintén megvallom, kissé agódtam. Végül, amikor láttam, hogy a gép a kívánt magasságban jár, intettem a pilótának és kiugrottam a gépmadáról. Érdekes, hogy abban a pillanatban, amint kiléptem a semmibe, megszünt a szorongó érzésem. Kitűnően éreztem magam. Kábító gyorsasággal zuhantam lefelé. Rápillantottam a gyorsaságmérőre: 240 kilométer óránként. Ami testtartásomat illeti, függőlegesen zuhantam, talán kissé jobboldalra dőlve. Közben éreztem, hogy lassan megfordulok saját magam körül. Egy ilyen teljes fordulat három-négy másodpercig tartott. Különös, de a forgás ellenére a gyomrom nem fordult fel, amint az gyors esésnél be szokott következnii. Fájdalmat sem éreztem. Tüdőm — hála az oxigéntömlőknek — kitűnően működött. Esét közben, a közel 12 ezer méteres távon, 500 liter oxigént fogyasztottam el. Meg kell még említenem az igazság kedvéért, hogy a lábaimban enyhe nyomást éreztem, ezt azonban valószínűleg az ott felgyümlött vér okozta.

— A másodpercek lassan teltek és még

mindig nem láttam a földet. Ekkor váratlanul bekerültem egy egészen ritka levegőrétegbe. Zuhanásom gyorsasága, amint a rajtam lévő készülék mutatta, hirtelen 310 kilométerre növekedett. — Nyolc pillanatig tartott ez az őrlő rohanás, majd ismét rendes levegőréteg következett és zuhanásom újra „viszsaesett” óránként 240 kilométerre. Körülbelül 1500 méteres magasságban lehettem, amikor észrevettem a földet. Hatalmas hamu és gőztömegnek láttam. Elhatároztam, hogy ejtőernyőmet csak a legvégső pillanatban nyitom ki. Ez sikerült is és

225 méternyire a földtől rántottam meg a fogantyút.

Az ejtőernyő engedelmeskedett, hatalmasan szétterült a levegőben és amikor földet értem, az volt a benyomásom, hogy hatalmas darab vajban vagyok. Zuhanásom pontosan három percig tartott. Örülök, hogy példa nélkül álló kísérletem sikerrel járt és ha hazámnak szüksége lesz rám, gondolkodás nélkül fogom köteleességem teljesíteni.

A halálos szerencsétlenség után Williams James már alig tudja betartani ígéretét...

A „Dacia“-val a nagyvilágba

Tervezett tengeri utam első benyomásait és előzetes örömeit már a constantjai kikötőben élveztem. Nemcsak a végtelen tenger elbűvölő szépsége, hanem a ki- és befutó gőzösök látására elragadta szívemet a vándorlási vágy, amely mindannyiunknál még az ifjúkorból szokott fennmaradni. Mint a haza hí fia, azonban végtelenül elszomorított az a megállapítás, hogy a külföldi hajók a szép belföldi hajóinknál jobban látogatottak. Mindezek dacára én természetesen megmaradtam eredeti elhatározásomnál és utamat a S. M. R. „Dacia” nevű hajóján tettem meg.

A behajózás, a figyelmes bánásmód a csomagok átvételénél és a kajút kiutalásánál, a személyzet tapintatos udvariassága, kezdve a parancsnoktól az utolsó tengerészig, a legjobb reményekkel kecsegtettek.

A barátságos „Dacia” azonnal meghódította utasai szívét. Tisztasága, választékosága és kényelme által, a legendát a tengeri utak fádalmairól, már eleve rombadöntötte és mindjárt úgy éreztük magunkat, mintha egy uszó szanatóriumban lennénk. Az elsőrendű kiszolgálás és ellátás, valamint a világos, tiszta kajutok a hajó minden osztályán, könyvtár, zeneterem és a gyönyörűen parkettázott ebédlő az ut kényelmeihez jelentősen hozzájárult. A valódi vígjézet azonban a fedélzeten folyt, ahol a párocskák vidám zene mellett szürkületig táncoltak, míg lent a tenger felségében susogott és örök hullámvészével adta hozzá a taktust. Az egész hajó egyetlen nagy családot képezett. Úgy éreztük magunkat, mintha a legfényűzöttebben berendezett óceánjárók egyikén lennénk, nem pedig egy szegény Levante hajó fedélzetén.

Az átkelés alatt az utasok mindannyian a legjobb hangulatban voltak, nem is csoda, hisz a hajó kifogástalan konstrukciójánál fogva, nem csupán gyorsan, hanem a legnagyobb sebességgel haladt célja felé, és ez a cél nekünk utasoknak sokféle gyönyört szerzett. A hajó kikötött Athen, Beyrut, Haifa és Alexandriában, mindennél le és felszálltak utasok, hasonlóképpen áru le és felrakódásokat eszközöltek, ami alkalmat nyújtott nekünk, hogy megcsodálhassuk a levantei kikötőket, valamint Kelet vázrait. Itt is ki kell emelnem a hajóhatóságok előzékenységeit, nekik köszönhetjük, hogy vizum vagy más illetékek lefizetése nélkül továbbindulásig partra szállhattunk. A szeretettel méltó intérdans a leszállási engedélyt készen kiállítva küldte be nekünk a kajútbe.

Az előbb mondottakból érthető, hogy ezen utazás, tekintettel a S. M. R. által nyújtott előnyökre, minden résztvevőnek felejthetetlenül emlékeztető vésődött. Minden jó hazafi szív hangosabban dobban, ha a román tengerészet csodás szervezését megismeri, amely bátran szembeállíthat bármily konkurenciával.

Beta

Eladók:

TARTÁLYOK: 5-3000 m³ tartalomig ÖNTÖTTVAS-OSÓVEK: 7" átmérővel, karmantyúval

GAZCÓVEK: 5"-ig, csőszerelvények, szelepek, csapatok, tolatyuk, 5" méterig DIESELMOTOR: 200 HP.

GENERÁTOR, HÁROMFÁZISU: 100 K. V. A. 220 V. 550 P., 80 K. V. A. 550 V. 42-50 P.

SZIVATTYUK: gőzszivattyuk, transmisiós szivattyu, turborszivattyuk.

GŐZKAZANOK: Tischbeinkazánok 250-260 m³ 30-40 m³ tüllelítővel.

GŐZGÉPEK: 160-180, 20, 16, 3 HP. VASGERENDÁK: I. U. szögvasak, különböző profilal és hosszban

VASLEMEZEK: 4-12 mm vastagságban és különböző méretekben.

BORDÁS LEMEZEK: LÉGKOMPRESSZOROK: gőzzel való direkt és transzmisszióval való meghajtásra

AMMONIAKKOMPRESSZOROK 250-300.000 és 60-70.000 caloria óránkénti teljesítménnyel

SZÜRŐ-PRÉSEK: különböző nagyságban, hidraulikus és kézi elzárással

RECTIFICATIO BEREZDEZÉS: Heckmann-colonnel.

OLAJRAFFINÁCIÓ: teljes berendezés

HORDÓGYÁR: Teljes berendezés, 100-300 literes fahordók gyártására. Teljesítménye 200 drb. hordó 8 órai munkaidő mellett. A gépek külön is eladók.

HIDMÉRLEG: Iparvágnány részére, 35 tonnás, Schember sistema, jelző készülékkel.

Érdeklődők közelebbi adatokért

Fanto S.A.R. de Petrol

ORSOVA (Jud. Severin) vagy TILÉAGD (Jud. Bihor) céghez forduljanak.

Két hó fel n k

A Hivatalos lejtőrvény jele itzkérdéseket A csődvagyó követelek, az rendelkezésére nisztérium u két éven belül hitelező felvét Ez a két é tük, amikor a fejezte után a tékes törvény felosztási tábl tése a delegál kíséretében t

Ugyancsak nem vett hén Azonos elévül gekre, amelye benyújtása al letett összege zetése után f ferenciákért reskedő két összeg az ál

Az elévülé a naptól szá értesítette a hitelezőt, ille vonatkozó évülési idő tatkönyvéne

Abban az adós lakhe törvényeszk eszközik. Ez venni, amely Azoknak félévelére tetése napje nek, a törv Ez a határ sének időpe

Befe papir

Ez év elej A. R. res Letea Prim ricarea de tökéscsopor tál, a Mag sülünk, a v jes egészé Hárte Zai 25-én a L kivüli köz gatóság é akkor uj got válasz

Fe g

Zürich lom indu gabonav és a ne emelése gabonak ki, — s lami bu tejárak herment korábba emelésé lament helyzet fogyas tás tov svájc gemek ágpiac mint n Handei vatalos lanat elért

KÖZGAZDASÁG

Két hónap alatt elévülnek a két éve fel nem vett kényszeregyezségi kvóták és felosztott csőd-követelések

A jövőre nézve az elévülési idő teljes két év

A Hivatalos Lap 186-ik számában rendeltetvényt jelent meg, amely a következő intézkedéseket tartalmazza:

A csődvagyon felszámolásából származó követelések, amelyeket a bíróság a hitelezők rendelkezésére bocsátott, az igazságügyi minisztérium utasítására és az állam javára két évben belül elévülnek, ha ezen idő alatt a hitelező felvételükért nem jelentkezett.

Ez a két éves idő azon naptól számítatik, amikor a csődvagyon likvidálásának befejezte után a csődzindikátus, vagy az illetékes törvényszék kifüggesztette a végleges felosztási táblázatot. A táblázat kifüggesztése a delegált bíró által felvett jegyzőkönyv kíséretében történik.

Ugyancsak két év alatt évülnek el a fel nem vett kényszeregyezségi kvótáriszletek is. Azonos elévülési idő vonatkozik azon összegekre, amelyek a kényszeregyezségi kérések benyújtása alkalmával a költségek fedezetére letett összegekből a tényleges költségek kifizetése után fennmaradtak. Ha ezekért a differenciáért a kényszeregyezségeket kért kereskedő két évben belül nem jelentkezett, az összeg az állampénztár javára évül.

Az elévülési időt ez utóbbi esetekben attól a naptól számítják, amikor a törvényszék értesítette a kényszeregyezségről érdekelteket hitelezőit, illetve az adós céget arról, hogy a vonatkozó összeg rendelkezésükre áll. Az elévülési idő bizonyításánál a törvényszék íktatókönyvének adatai szolgálnak alapul.

Abban az esetben, ha a hitelező, vagy az adós lakhelye ismeretlen, az értesítést, a törvényszéknek történt kifüggesztés útján eszközölk. Ezt az eljárást jegyzőkönyvbe kell venni, amelyet a törvényszék jegyző ír alá.

Azoknak a csődből származó kvótáknak a felvételére, amelyek jelen törvény életbe lépése napján már két éve kiutalva fekszenek, a törvény két hónapi időt engedélyez. Ez a határidő a jelen törvény életbe lépésének időpontjától, illetve azon naptól szá-

mittatik, amikor a csődzindikátus, vagy az illetékes törvényszék adataira kifüggesztették a késedelembe lévő hitelezők kollektív névsorát, az általuk felvehető kvótáriszletek feltüntetésével.

Ugyancsak két hónapi határidőt engedélyez a törvény azoknak a kényszeregyezségi kvótáknak a felvételére is, amelyekért a hitelező a törvény életbe lépését megelőző két évben belül nem jelentkezett. Ez a két hónapi határidő azon naptól számítatik, amikor a törvényszék hivatalosan értesíti a hitelezőket.

Ugyancsak két hónap az elévülési ideje azon követeléseknek, amelyek a kényszeregyezségeket kéri fél által letétbe helyezett és a felmerült költségek fedezésére szolgáló összegből fennmaradtak. Erre nézve a törvényszék szintén hivatalosan fogja értesíteni az illető feleket.

Ha a hitelező, vagy adóslakhelyismeretlen, ugyanazt az eljárást követi a bíróság, mint amit az előbb ismertettünk.

Az így befolyt összegekből az igazságügyi minisztérium külön alapot létesít, melyből felekezni fogják a kiadásokat azon esetekben, amiknél a csődeljárás során a költségek meghaladják az aktívákat.

Ugyancsak két év alatt elévülnek azok az 5 ezer lejnél kisebb összegű követelések, amelyek a gondnokok (curatori), vagy gyámok (tutori) részéről a bíróságoknál letétbe helyezettek, amennyiben két évben belül fel nem vették, vagy fel nem veszik őket.

A törvény indokolásképpen az igazságügyi minisztérium részletes jelentésében mutat rá arra, hogy az egyes törvényszékeknek ezekre rugó ily kiutalt és fel nem vett kényszeregyezségi és csőd-kvóták fektetnek, melyek nyilvántartása megnehezíti a bíróságok működését. Egyedül az ifjovi törvényszék ily fel nem vett követelések címén az 1928-1930-as évekből 994 tételt tart nyilván, amelyek összege másfélmillió lejre rug.

Befejeződött a Zárnesti papírgyár nacionalizálása

Ez év elején Fabrica de Hârtie Zárnesti S. A. R. részvénymajoritását megvásárolta a Letea Prima Societate Română pentru Fabricarea de Hârtie iveretése alatt álló román tőkecsoport a magyarországi főreszvényestől, a Magyar Papírpar Rt-től. Amint értesültünk, a vételár kifizetése már majdnem teljes egészében megtörtént és a Fabrica de Hârtie Zárnesti S. A. R. Brasov, augusztus 25-én a Letea bucaresti székhelyén rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a régi igazgatóság és felügyelőbizottság lemond, ugyanakkor új igazgatóságot és felügyelőbizottságot választanak.

Felemelik a svájci gabonavámokat?

Zürichből jelentik, hogy Svájcban mozgalom indult meg az eddigi 0.60 svájci frankos gabonavámnak a harmadik évnegyedre 1.50 és a negyedik negyedre 3 frankra való felemelése iránt. Ezt az ajánlatot, amely a gabonakereskedői és malomkörökből indult ki, azzal indokolják, hogy ezáltal az állami budget, amelyet a belső gabona- és tejárak támogatása erősen igénybevesz, tehermentesüljön. A szövetségi tanács már korábban tervevette a gabonavámok felemelését, de annakidején ezt a tervet a parlament nem hagyta jóvá. Most azonban a helyzet úgy alakult, hogy nem kell félni a fogyasztás drágulásától, viszont a fogyasztás további olcsóbbodása az amugy is alacsony svájci lizt- és kenyérrákok mellett feleslegesen tűnik. „Tekintettel arra, hogy a világpiaci buzaárak váratlanul annyira estek, mint már régóta nem — írja a „Schweizer Handelsbörse“, a svájci terménytőzsde hivatalos lapja, — elérkezettnek látszik a pillanat az import-buzára kivett felár által elért bevételeiből a szubvenció egy részének

Hol száll meg TIMISOARÁN?

A CARLTON-SAVOY szállókban

a város szívében.

Minden vonatnál autobus várja, viteldíj: 10 lej. Szobák utazók részére 98-125 lejig mindennel együtt.

fedezésére és ezáltal a budget nagymértékben való megkönnyébitésére.”

A jelenlegi átlag buzaár a harmadik évnegyedre 19 frank, Baselben elvámolva, míg a negyedik negyedre további 1.50-2 frank árésszel lehet számolni. A harmadik évnegyedben a Wirtschaftsdepartement kereskedelmi osztálya az importkontingens felét a tengerentúli országoknak engedélyezte, míg a másik fele a kliring és kompenzáció viszonyában álló országokból kerül behozatalra. A negyedik évnegyedre még csak magyarországi 300.000 métermázsás behozatalról tudnak, amely már lekötésre kerül.”

Bonyodalom egy sárcipő-vétel körül

Egy cluji cipőkereskedő sárcipőt vásárolt az elmúlt évben egy külföldi gyárnál. Mint-hogy a megrendelt áru késedelmesen lett leszállítva, a cluji kereskedő az áru átvételét megtagadta és az eladó rendelkezésére bocsátotta. A külföldi gyár ezt nem vette tudomásul és értesítette a vevőt, hogy amennyiben az árut át nem veszi a vámhivatalnál, azt a kereskedelmi törvénynek megfelelően hatóságai asszisztenciával elárvereztetni és az eset-

GDYNIA

Amerika Hajóársaság S. A.

Rendszeres utas- és teherszállítás ÉSZAK-AMERIKÁBA és KANADÁBA az új modern „BATORY” és „PILSUDSKY” motoros hajókkal Bucarestből NEWYORK-be, vagy HALIFAX-ba, beleértve a vasúti utazást gyorsvonaton, vizumokat, szállodát, utatást a kikötőkben 18.000 lejtől kezdve.

DEL-AMERIKA Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires a kényelmes „KOSCIUSKO” és „PULASKI” gőzöskékkel kedvező árak mellett.

PALESTINA az s/s „POLONIA” óceánjáróval, turistaosztály 4.400 lejtől feléle. GDYNIA AMERIKA LINIA DE NAVIGATIE S. A. Bucaresti, Str. Poenaru 39. Telefon 4-22-31.

leges veszteségeért és költségeikért a vevőt teszi felelőssé. A gyár az árut üzemi székhelyén el is árvereztette és az árverésre vonatkozó jegyzőkönyv alapján az árifferenciáért a cluji járásbíró előtt perbe fogta a helyi céget. A perben az alperes azzal védekezett, hogy azon a napon, amikor a jegyzőkönyv szerint az árverés megtörtént, a neki szánt sárcipők még a vámraktárban hevertek. Erre a felperes azzal válaszolt, hogy ő ugyanolyan minőségű, mennyiségű és számú árut árvereztetett el, amilyent a cluji vevőnek szállított és mivel azonos áru van szó, a két árutétel helyettesíthető. A cluji bíróság a felperes kérését elutasítva, kimondotta, hogy az áru nem helyettesíthető.

Ismét napirendre kerül a kisanant-államok vámszövetségének kérdése

A kisanant államok most kezdődő bledi megbeszélései alkalmával az időszerű politikai kérdéseken kívül a gazdasági problémák is napirendre kerülnek. A román sajtó jeleztései szerint ismét megvitatják a kisanant államok vámszövetségének ügyét, amely már többször szerepelt a tanácskozási programjában anélkül, hogy a tárgyaló felek az elvi óhajátok keretein túl mentek volna.

Arra való tekintettel, hogy a három kisanant állam közül az egyik ország fejlett iparral rendelkezik, a másik kettő pedig nagy áldozatokat hozott és hoz annak érdekében, hogy ipari termelését a belsőli szükségletek ellátásának követelményeivel alkalmazza, valószínű, hogy a vámtalalk lerombolására a három szövetséges állam nem lesz hajlandó. A vámszövetség tehát csak részleges lehet, mint egyik eszköze a kisanant államok gazdasági egysége kiépítésének.

A kisanant államok gazdasági tanácsa egyébként szeptember végén, vagy október elején tartja értekezletét a jugoszláviai Split városban. A belgrádi lapok jelentése szerint ugyanitt fog összejönni szeptember 5-én a balkán-szövetség államainak gazdasági tanácsa is, hogy a napirendre vett kérdéseket, elsősorban a szövetséges államok közötti tengerhajózás kérdését megvitassa.

CSALÁDI ÉRTESETŐ

Noé Rella és Zsuzsanna Kelemen Satumare jegyesek. (M. k. é. h.)

Gidali Elvira és Krémer Adolf házasságot kötöttek. (M. k. é. h.)

Berger Gituka Satumare és Freund Zsigmond Tarna Mare házasságot kötöttek. (M. k. é. h.)

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, augusztus 21.
Bucaresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13.15: Hírek. 13.25: A Predescu zenekar hangversenyének közvetítése, melynek szünetében kb. 14.15: Hírek. 15.10: Vidám óra. 15.30: Mezőgazdáknek szakelőadás. 19: Időszaki anyag. 19.17: Hanglemezek. 19.58: Sporthírek. 20.30: Vonalescu énekesnő hangversenye. 21: Hírek. 21.10: Rádiózene. 23: Sporthírek. 23.45: Francia dalmezek. Majd: Hírek külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek. A zsidó nevelés alapelvei. 8: Mose Kleimann előadása a zsidó asszonyok szerepéről az irodalomban. 8.20: A zsidó filharmónikusok hangversenye. 8.50: Slomo Arzi előadása Palesztina exportjáról. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.45: Az angol műsor keretében hangverseny.

Budapest 9.45: Hírek. 13.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 15: Hanglemezek. 16.45: A rádió szalonzenekara. 18: Cigányzene. 19.30: A rendőrszenekar hangversenye. 20.40: Részletek a magyar-amerikai atlétikai viadalról. 21: Sporteredmények. 22.50: Hírek. 23.20: Ir est. 23.50: Tánclemezek. 1.05: Hírek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból:
Mor. Ostrava. 21.50: Rádiózenekar. Droitwich. 22.05: Opera. Strassbourg. 22.15: Rádiózenekar.

Hétfő, augusztus 22.

Bucaresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárás, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 19.17: Hanglemezek. 20: Rádiózenekar, Vasilescu Margit közreműködésében, szünetben 20.30: Felolvasás. 21.40: Csak Rádió Románia: Hanglemezek. Csak Rádió Bucaresti: Klughart: Fuvósötös. 22.10: A két állomás együtt: Secereanu énekes hangversenye. 22.30: Hírek. 22.45: Vendéglői zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek. 8: Előadás. 8.15: Avigdor Hameiri zenésített verseinek előadása. 8.45: dr E. Bergmann felolvasása. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.45: Az angol program keretében hangverseny.

Budapest. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11.30: Hírek. 13.05: Balalajkzene. 13.30: Hírek. 14.30: Katonazene. 15.35: Hírek. 18: Hanglemezek. 20.20: Cigányzene. 22: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 23.05: Hírek. 23.30: Tánclemezek. 24.10: Cigányzene.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból:
Belgrád. 21: Opera lemezek. Prága II. 21: Wagner-est.

Kedd, augusztus 23.

Bucaresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Műszaki tizenetek. 19.17: Glazunovról, lemezekkel. 20.40: Hanglemezek. 20.15: Bellioz énekesnő hangversenye. 20.40: Hanglemezek. 21.30: Felolvasás. 21.45: Szimfonikus lemezek. 22.30: Hírek. 22.40: Vendéglői zene. Majd: Hírek külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek. 8: Slomo Zemach: A dolgozó Palesztina multja. 8.20: A rejtvényhangverseny nyertesének kihirdetése. 8.45: Turublin előadása a földművelés köréből. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.35: Az angol műsor keretében hangverseny.

Budapest. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Zongora- és énekszámok. 13.30: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.35: Hírek. 18.30: A rádió szalonzenekara. 21: Budapesti Hangverseny Zenekar. 22.30: Hírek. 22.55: Tánclemezek. 24.10: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból:
Paris PTT. 21: Opera. Zágráb. 22: Traviata, lemezek. Luxemburg. 22: Wagner: Tristan és Isolda, opera.

UJ KELET Legújabb hírek

Ujból meghiusult a japánok Hankeu felé irányított offenzívája

Sanghaj, augusztus 20. A Reuter jelentése szerint japán körökben nagy nyugtalanság uralkodik amiatt, hogy újból meghiusultak a japán csapatok erőfeszítései a Jangce völgyében való előnyomulásra Hankeu felé. A japánokat ugyanis feltartóztatták a kínaiak Kukiangnál. A japánok beismerik, hogy csapataiknak nagyobb erősítésre van szükségük, mielőtt nagyobb méretű offenzívát indítanak. Azt is elismerik, hogy október előtt aligha lehet szó Hankeu bevételéről.

Tokióból jelentik, hogy kénytelenek a kormányt, hogy részletesen ismeresse kínai politikáját, amelynek alapvonalait a kormány öt vezető tagja szögeztette le a legutóbbi miniszterközi értekezleten. E gazdasági körök véleménye szerint a kormány terveinek közzétételével eloszlatná azt a nyugtalanságot, amely külföldön, különösen Angliában mutatkozik Japán szándékait illetően. A tokiói lapok híradása szerint a kormány rövidesen négy éves tervet fog nyilvánosságra hozni Japán, Mandzsukó és Kína ipari együttműködésére vonatkozólag. Ez a terv kiegészítő része volna annak a politikának, amelyet a kormány az új Kínával szemben kíván folytatni.

A kínai frontról jelentik a japánok, hogy a Sárga folyó partján nagy ütközést várható a közeli napokban. Hír szerint több mint száz ezer kínai katonát vontak össze Honan tartomány északi részében.

Kobe vidékén az áradások több mint tízezer házat sodortak el. Ez a harmadik árvíz-katasztrófa az utóbbi hat hét leforgása alatt. Kobe környékén a vsauti közlekedés is megakadt.

Felhívás a nosztrifikált orvosokhoz!

A Paul Ehrlich Orvosegyesület vezetősége értesíti az érdekelteket, hogy a külföldön szerzett orvosi diplomákat revideáló Comisio a munkáját megkezdte és több esetben súlyos határozatokat is hozott. Egyelőre ez a Comisio szeptember 12-ig nyári szünetet tart, amely után újra fogja folytatni működését.

A Paul Ehrlich Egyesület vezetősége erőlkösi támogatást kíván nyújtani az érdekelteknek, hogy veszélyeztetett jogaikat megvédhessék a törvény keretein belül és hogy kellő felvilágosítást is nyerjenek, hogyan és mily módon kell jogaikat érvényesíteniük. E célból az egyesület főtájkári hivatala megfelelő szervezetet is állított be, hogy az érdekelteknek segítségükre legyen, annál is inkább mivel a nosztrifikáló Comisio nemcsak az olaszországi, hanem a francia, német és cseh egyetemeken szerzett orvosi diplomákat is szigorú vizsgálat tárgyává tette, azoknak birtokosait különbözőzeti tantárgyi vizsgákra kötelezte.

Az érdekeltek saját jól felfogott érdekeiket szolgálják tehát, amidőn felvilágosítás végett az egyesület főtájkári hivatalához fordulnak nemcsak egyéni, hanem esetleges kollektív akcióik keresztülvitele végett.

Szükséges az is, hogy az érdekeltek pontos címetek az egyesület főtájkári hivatalához bejelentésük.

Cím: Primsecretariat Soc. de Stiinje Med. Paul Ehrlich Dr Alexandru Ornsteln primsecretar Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 35.

A Paul Ehrlich Orvosegyesület vezetősége.

Daladier vasárnapi beszéde

Párizs, augusztus 20. Daladier miniszterelnök vasárnap a frank árfolyamának fenntartására és a nemzetvédelem biztosítására szükséges rendkívüli intézkedések tervezetét fogja ismertetni.

Dániából kitiltották a Stürmert

Köpenhága, augusztus 20. (Rador). A rendőrség betiltotta a Der Stürmer című antiszemita német lap terjesztését.

Németország ellen kémkedett Kendrick angol kapitány?

A német hatóságok vádjai és angol körök véleménye az angol kapitány ellen emelt vádak „valódiságáról”

Berlin, augusztus 20. Thomas Kendrick angol kapitány, a bécsi angol konzulátus utlevél osztályának tisztviselőjét, akit néhány nappal ezelőtt letartóztattak a salzburgi titkos rendőrség, felszólították a német hatóságok, hogy a legrövidebb időn belül hagyja el Németország területét. Kendrick kapitányról azt állítják a német hatóságok, hogy kémkedett és ezt a vádat „bizonyítani” tudják.

A berlini angol követség közölte a német külügyminisztériummal, hogy Londonban igen súlyosan itélik meg az angol kapitány letartóztatásának és kiutasításának tényét és felvilágosítást kért a szokatlan eljárás okaira

vonatkozólag. A külügyminisztérium erre közölte az angol követtel azokat a vádakokat, amelyeket a hatóságok Kendrick ellen emeltek.

Kendrick kapitány ma reggel Bécsbe érkezett, de nem volt hajlandó semmilyen nyilatkozatot tenni. Csak annyit mondott, hogy vasárnap délután, vagy hétfő reggel elutazik Németországból.

A Reuter jelentése szerint angol hivatalos körökben semmit sem tudnak azokról az állítólagos bizonyítékokról, amelyeknek alapján kémkedési vádat emeltek Kendrick kapitány ellen. Angol körök kétkelkednek a szóbanforgó bizonyítékok valódiságában.

Fokozódik az angol-olasz feszültség

Nem lehet szó az olasz-angol egyezmény életbeléptetéséről, amíg nem tisztázódik az újabb spanyolországi olasz beavatkozás kérdése

Franco hozzájárult az önkéntesek eltávolításához?

London, augusztus 20. A Reuter jelentése szerint londoni körökben rosszalással állapítják meg, hogy Ciano gróf még mindig nem válaszolt azokra a kérdésekre, amelyeket az angol ügyvivő a spanyolországi újabb olasz beavatkozásról szóló híradások kapcsán intézett hozzá. Londonban egyelőre nem hiszik, hogy a pillanatnyi helyzetből újabb bonyodalmak származnának, vagy hogy az angol-olasz egyezmény életbeléptetése teljesen lehetetlenné vált volna. Angol politikai körök csak annak leszögezésére szorítkoznak, hogy mindaddig, amíg nem bizonyítják be az olasz beavatkozásról szóló hírek alaptalan voltát, nem történhetik egyetlen lépés sem az angol-olasz egyezmény érvénybe léptetése irányában. A probléma megoldása az önkéntesek eltávolításától függ, tekintet nélkül arra, hogy a spanyol háboruban melyik fél győz.

Jól értesült londoni körökben tudni vélik, hogy Franco tábornoknak az önkéntesek eltávolítása ügyében küldött választ augusztus 22-én, vagyis hétfőn hozzák

nyilvánosságra. A Reuter tudni véli, hogy beavatottak szerint Franco válasza nem elutasító, mint ahogy azt eddigi lapjelentések közölték, hanem több újabb javaslatot tartalmaz az angol terv keresztülvitelére vonatkozólag. Állítólag Franco tábornok azt kéri Angliától, hogy az önkéntesek eltávolításához adott hozzájárulása ellenében, a brit kormány ismerje el a burgosi kormány hadviselői jogát.

A spanyol harci eseményekről ellentétes hírek érkeznek nemzeti és köztársasági forrásból. A nemzetiek jelentése szerint a köztársaságiak tegnap nagy vereséget szenvedtek az Ebro folyónál, ahol a nemzetiek fontos pozíciókat foglaltak el. A hadműveletek tovább folynak az Ebronál. Ugyancsak a nemzetiek jelentik, hogy a valenciai fronton újabb pozíciókat foglaltak el, Salada körzetében pedig visszaverték a kormánycsapatok ellentámadását. Ebben az ütközetben háromszáz köztársasági esett el és százötvenhárom esett fogdába. A valenciai fronton is visszaver-

ték a köztársaságiak támadását, akiknek négy repülőgépet lelőttek.

Ezzel szemben Barcelóna a következőket jelenti:

Az ebroi fronton tovább folynak a harcok. Az estramudarrai arcvonalon meghiusultak a nemzetiek támadásai. Az alaluziai fronton a köztársaságiak fontos pozíciókat foglaltak el.

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

A Ceteka jelentése szerint augusztus 18-19-re virradó éjszaka incidens történt, melynek során több csehszlovák polgár megtámadott egy Fischer nevezetű szudetanémetet, akit megtűtöttek és akinek ruhájáról letették a szudetanémet jelvényeket. A támadók részegek voltak és ittas állapotban egy autóbussz ablakait is bezúrták és megtámadták annak Schuster nevű tulajdonosát. Schuster vasszerszámmal védekezett és súlyosan megsebesítette az egyik támadót. Az ügyben megindult a vizsgálat.

Prágából jelentik, hogy Runciman lord feleségével az Oberplan kastélyba utazott, ahol hétfőig von Schwartzberg herceg vendégei lesznek.

A Narodna Listy című lap értesítése szerint a stuttgarti német kisebbségi kongresszusra utazó szudetanémet küldöttséget maga Henlein fogja vezetni.

Kemal pasa tárgyalásai a török diplomatákkal

Isztambul, augusztus 20. (Rador). Atatürk elnök tegnap kihallgatáson fogadta Törökország moszkvai, varsói és teheráni nagyköveteit, valamint brüsszeli, szófiai és bagdadi követeit, akikkel külön-külön tanácskozott.

Arab terroristák szét-dúlták Hebron arab várost

JERUZSALEM, augusztus 20. Az arab terroristák egy nagyobb számú felgyűverzett csoportja ma behatolt Hebron városba, amelynek lakossága szin arab. A terroristák megsebesítve a városra, lefegyverezték az angol Balrcly Bank portását, behatoltak a bank épületébe és felgyűjtötták. A bank porrágegett. Ugyancsak felgyűjtötták a posta épületét és egy angol rendőrspektör házáat. A rendőrspektör házáat ötöt meggyilkolták. Ezután a várost szétlúgták.

Egy angol páncélaút, amely Hebron felé tartott, az országúton a terroristák megtámadták, felborították és az autó sofőrt megölték.

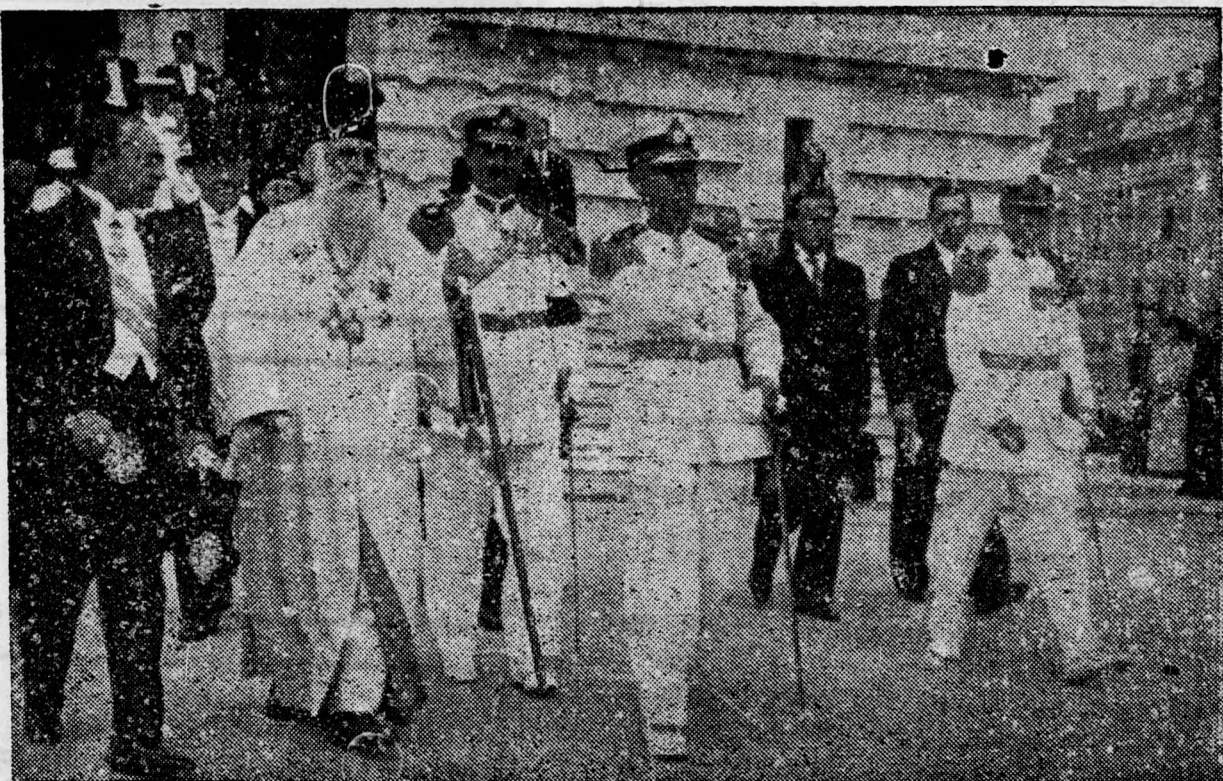
A reguláris angol csapatok harcra boesátkoztak Hebron körül a terroristákkal, mintegy nyolevan tank és számos repülőgép vett részt a harcban, amely jelenleg még tart.

Zsidó kereskedők nem kapnak többé cukrot Bécsben

Bécs, augusztus 20. Augusztus 25-től kezdve a zsidó kereskedők nem kapnak többé cukrot eladásra. A cukoripar kormánybiztosa megtiltotta, hogy zsidó kereskedőknek, vagy olyan iparosoknak, mint például cukrászoknak vagy sörgyárosoknak, akik cukrot dolgoznak fel, cukrot szolgáltatassanak ki.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 18-60.

CENZURAT

A pátriarka miniszterelnök és a belügyminiszter Clujra érkeznek Hanzu tábornok királyi helytartó beiktatására

(Foto Friedmann)

Taxa post...
No. 244716
16. Telefon...
Nevre 600...
földre: H...
telévre 12...
Hirdetések...
„UJ KEEL...
banat...
ja. Cikk...
forrás meg...

Runcim...
Hogy az...
hegbitatás...
Prágában...
kívül senki...
diktatórikus...
hogy aligha...
letanémetek...
tét terem...
beül a fan...
küllisszak...
kisebbség...
gáert korm...
képében a...
ga szívós h...
lással.
Nem igéri...
cseh kormá...
nak, hiszen...
reg a nácion...
a háboru. R...
nal és hiába...
at a tárgya...
gáról, Hen...
esot kérn...
vezés alól...
Mindezt ju...
nikor Runc...
gy mégis...
t oka van...
oben disku...
edménytele...
met kérdé...
en a gyarm...
iman egyit...
Farnadik B...
zire vetni...
ant jól esik...
ellemetlen...
nal.
Vizont va...
is Prágáb...
az egész...
entánia ke...
sch kormá...
meteken m...
sa.
Ha tényleg...
rának, —an...
célzást...
rd egész bi...
egbizatásá...

sidó öö...
Késő este...
ár az utols...
ség és a ny...
ti iroda le...
terkesztősé...
szerkesztő...
imés utazá...
iz-tizenöt...
rzelmei fr...
odjék végre...
gre földre...
ely sincs és...
yomószólni...
egész bizt...
gészedők...
s reménye...
sz már sok...
sikül indult...
állk valóra...
Nincs este...
kinzött gépi...
iss borzalm...
replepetést...
te, hogy az...
irati iroda...
usában ne...
árom olyan...
ést kelt az...
tvasóban is...
A bécs...
hatnak t...
Olaszor...
sodik szá...
az ember...
Hebron...
arab terr...
rágegett...
Ez az a há...
ste szállított...
ók finom ide...